

DANI GUBAI

VoxZero

KAMMERTON

BİR KEZ ÇINLAMAK, ÖMÜR BOYU UYUM İÇİNDE SUSMAKTAN İYİDİR
BİRİNCİ KİTAP

Dani Gubai

VoxZero.Kammerton
BİRİNCİ KİTAP

«АВТОР»

2026

Gubai D.

VoxZero.Kammerton BİRİNCİ KİTAP / D. Gubai — «АВТОР»,
2026

Şehir bir orkestra gibi kurulmuştur. On bir milyon ses kendi partisini düzgünce ve vaktinde çalar, kürsüde ise bir makine durur: hepsini birdenduyar ve her birini şefkatle gözetir, kimse zorla ses vermek zorunda kalmasın diye. Bilezik yeşil yanar, yağmur çizelgeye göre yağar, mutluluk her gün su ve ışık gibi dağıtılır. Orkestranın bir yüzü var: sesi her sabah şehre iyi günler dileyen genç bir kadın. O kadar uzun zamandır yalan söylüyor ki kendi sesinin nerede bitip yabancı metnin nerede başladığını artık hatırlamıyor. Aşağıda ise tempoya uymadan çınlayan bir oğlan büyüyor. Bir gün bu çınlamayı bütün şehirduyacak. Dayatılan mutluluk ve ondan daha değerli, acı bir gerçek üzerine bir roman. Cesaret ve büyümek üzerine. Herkesin içinde kimsenin uzanamadığı bir yer olduğu üzerine. Işıklandırılmış kademelerin altına inin. Çizelgenin bittiği yere çıkın. Ve tek bir nota tempoya uymayı reddettiğinde ne olduğunu dinleyin.

© Gubai D., 2026

© АВТОР, 2026

Содержание

Birinci Kısım. Kış	5
Bölüm 1. Kusursuz Ahenge Giden Yol	5
Bölüm 2. Optimum	9
Bölüm 3. Makam Odası	14
Bölüm 4. Köş 62	18
Bölüm 5. Sessizlik 1.01 alfa	24
Конец ознакомительного фрагмента.	28

VoxZero.Kammerton BİRİNCİ KİTAP

Birinci Kısım. Kış

Bölüm 1. Kusursuz Ahenge Giden Yol

On bir milyon kişiye yalan söylemek meğer bir teknik meselesiymiş; tekniğe ise Ariadna kusursuzca hâkimdi.

Teknik nefesteydi. Zor bir sözcükten önce, ses kısılmasın diye alınan dört vuruşluk nefes; düşüncenin bittiği yerde değil, seyircinin inanması gereken yerde verilen es; dudaklardan yarım saniye önce gözlerde başlayan gülümseme. Çünkü dudaklarda başlayan gülümseme yalanı ayarlılara bile ele verir. Ayarlılar ise, sanılanın aksine, aptal değildir: yalnızca fark etmemeye razı olmuşlardır. Ariadna sözcüklerle yalan söylemezdi. Sözcükler başkalarınınındı, ölçülüp biçilmiş, üç birimden geçmişti. Sözcüklerde yalan yoktu, sözcüklerde politika vardı. Ariadna bedeniyle yalan söylerdi: bedeninin “buna inanıyorum” deyişiyle. Bu öğretilemez. Bir keresinde ona söylendiği gibi, bununla ya doğmak gerekir ya da yapılmış olmak.

“Otuz saniye,” dedi yönetmenin sesi, sıcak, kulağının içinde.

“Ahenk Medya” stüdyosu, insanın içinde tedirgin olamayacağı biçimde inşa edilmişti. Işık her yerden geliyor, gölge düşürmüyordu. Ariadna’nın bu ışığın altında on iki yıldır gölgesi yoktu, on dört yaşındayken bu masaya ilk oturtulduğu günden beri. Gölgesiz hâline alışmıştı, bir ampütasyona alışılır gibi. Hava, beden bir sınırı olduğunu unuttuğu sıcaklıkta tutulurdu. Karşısında, kameranın yerinde, yeşil bir ışık yumuşakça yanıyordu. Kırmızı değil, kırmızı kaygı verir. Onlarda her şey yeşildi: yayın, rıza, yaşama izni. Sağda, kadrajın dışında, mat bir panelde sesinin eğrisi usulca nefes alıp veriyordu. İnce, ışıklık bir izdi bu. Sistem bu izi onun yanı başında, gerçek zamanlı olarak yönetir, Ariadna düzgünün dışına çıktığında da düzeltirdi: kabaca değil, fısıltıyla, kulaklığa azıcık ton ekleyerek, Ariadna farkına bile varmadan, kendiliğinden düzene dönsün diye. Ayarı vaaz ederken ayarlanıyordu. Bunu biliyordu ve üzerinde düşünmeyi çoktan bırakmıştı, insan zaten izin istemeden atan kalbini düşünmeyi nasıl bırakırsa öyle.

“Yirmi.”

Stüdyoda ondan başka tek bir insan yoktu: düzgün ışık, pürüzsüz paneller ve masada, kadrajın içinde, tek başına o, birinin bakımlı kafasındaki yalnız bir düşünce gibi. Ama Ariadna bu boşluğun ıssız olmadığını biliyordu. Bu aydınlık, dikişsiz duvarların ardında bir yerde, sıcak sesi kulağına ulaşan yönetmen oturuyordu, yanında da Ariadna’nın ışıktaki hiç görmediği ama sırtında hissettiği insanlar. Gerçi onlar hiçbir şeye karar vermiyordu. Eğrisini, gerçek zamanlı olarak düzeltilen o ince ses izini yöneten, bir insan değildi. Onu SADİ yönetiyordu: sesini yarım ton yükseltip onu düzene döndüren görünmez el onun eliydi, Ariadna’nın sesini Ariadna’dan iyi bilen oydu. Duvarların ardındaki insanlar ise yalnızca onun çalışmasına bakıyor, göstergeleri karşılaştırıyor, baş sallıyorlardı. Makinenin yanında, arızasız bir düzeneğin başında duran Gözetmenler gibiydiler: baş sallayacak biri bulunsun diye gerekli, başka hiçbir şey için gerekli değil. Hepsinin üstünde, daha da uzakta, Ariadna’nın giremediği bir makam odasında, bütün bunları inşa eden kişi oturuyordu. Ariadna onu içinden bile adıyla anmazdı. Yüzü yoktu, yalnızca varlığı hissedilirdi: hava basıncı gibi düzgün ve muazzam. Mimar. Yayına karışmazdı. Gerek yoktu: her şeyi bir kez, kendi kendini ayarlayacak biçimde ayarlamıştı. Şimdi yalnızca bakıyordu, insan tıkr tıkr işleyen bir saate nasıl bakarsa öyle. Bazen Ariadna’ya, o kendisine de bakıyormuş gibi gelirdi: ayrıca, ötekilere baktığından daha uzun. Bu düşünceyi kafasından kovardı. Onu düşünmek, karanlıkta, belki hiç var olmayan yabancı bir bakışa dönüp bakmak gibiydi.

“On.”

Masanın altında, hiçbir objektifin ulaşamadığı yerde, Ariadna sol elini yumruk yaptı. Bunu hep yapardı. Yıllarca kendine şöyle açıklamıştı: işte burada, masa tablasının altında, onlara verilmeyecek olan şey saklanıyor. Özgür bir el. Ne kameranın, ne eğrinin, ne de SADİ'nin gördüğü küçük bir kasılma. Yüzü “evet” derken yumruğunda saklanan, yalnızca ona ait, gizli, biricik “hayır”. Bu yumruğa, bir tırazana tutunur gibi tutunurdu.

“Üç. İki.”

Yeşil ışık renk değiştirmede, yalnızca biraz parladı ve artık “şimdi” demekti.

“İyi akşamlar,” dedi Ariadna. Sesi sıcak, düzgün çıktı: on bir milyonun kendinden saydığı ses. “Birçoğunuz şu anda sofraya oturuyor, aynı saatte, bütün şehir, olması gerektiği gibi. Bu iyi. Uyum budur: şehrin aynı tempoda nefes alması. Sofranıza afiyet olsun.” Sıcak bir es verdi. “Biliyorum, birçoğunuz yorgun. Düzeni korumak emektir. Her gün uyum içinde olmayı seçtiğiniz için kimse size teşekkür etmiyor. Ben ediyorum. Teşekkür ederim.”

Hep böyle başlanırdı: insanlara hiç sorulmamış bir şey için teşekkürle. Bu, silahsız bırakırdı. Sana teşekkür etmiş birine isyan edilmez.

“Biliyorum, bedel size bazen ağır geliyor,” diye sürdürdü. “Tutulması gereken ton. Sesli sorulmasa daha iyi olan sorular. Ama bizden önce neyle ödendiğini hatırlayın.”

“Büyük dedeleriniz kendilerine özgür derlerdi. Ve ömürleri boyunca huzur yüzü görmediler. Her birinin kafasında gece gündüz bir gürültü vardı: başkalarının bin düşüncesi, bin kaygı, bin ‘ya olursa’. Kime ne isterlerse söyleyebilirlerdi. Ve söylediler, hepsi birden, gece gündüz. Kendi çığlıklarında boğuldular ve kimse kimseyi duymadı. Kimseye bağlı değillerdi. Ve bu yüzden yalnızdılar.” Kısa bir es, düşüncenin bittiği yerde değil, seyircinin razı olmaya yetişmesi gereken yerde. “Özgürlük, meğer kaygının bir başka adımıymış.”

“Bir şey daha: birbirleriyle barış içinde yaşamayı bilmiyorlardı. Sistemin sonradan tek bir steril sözcükle, Çatışma diye adlandırdığı şey onlarda ilan edilmeden başlar ve bitmeyi bilmezdi: kendiliğinden alevlenir, yıllarca için için yanar, herkesi içine çekerdi. Çatışma onlarsız başlar, onlarsız biterdi; başlangıçla son arasında ise...” Ariadna uzun bir es verdi, ikiye kadar sayılacak uzunlukta. Sağdaki eğrisinin aşağı doğru salındığını, sistemin de yumuşak bir yarım tonla sesini alttan tuttuğunu kulak ucuyla duydu. “...başlangıçla son arasında ise bu Çatışmanın enkazı altında çocuklar uykuya daldı.”

“Bugün çocuklarınız güven içinde uyuyor. Kimse onları elinizden almayacak, askere çağırmayacak, büyük bir fikrin altına gömmeyecek. Yalnızca uyuyorlar.” Bir es, sıcak. Arkasında ekranın ışığı yumuşakça ısındı, stüdyoyu düzgün bir altın rengine boğdu, sanki sözlerin kendisi ısınyordu. “O eski gürültüyü iyileştirmeyi öğrendik. Düşünceleri düzene koyduk. Ve kaygı gitti. Büyük dedelerinizin kafasının uğuldadığı yerde sizinki sessiz. Onların tek başlarına çırpındığı yerde siz birlikte, aynı tempoda yürüyorsunuz ve kimse fazlalık değil. Sizden fikir istemiyoruz. İnanç istemiyoruz. Pek az şey istiyoruz: yalnızca ton.” Ve yine bir es, sonuncusu, tam yerinde. “Ağır bir bedel mi bu, kafanızın içi nihayet sessizleşsin diye? Yanınızda aynı uyum içinde biri olsun diye? Çocuklar uyusun diye?”

O eski felaketin rakamları da metnin geri kalanıyla aynı birimden gelirdi. Onları yayından yayına tekrarlayan Ariadna, içlerinde ne kadar gerçek, ne kadar gerekli doz olduğunu çoktandır bilmiyordu. Bildiği şuydu: onlarsız gerisine inanılmıyor, onlarla ise razı olunuyordu. Bir de şu: tarihi de, tıpkı ton gibi, birisi ince ve ışıklı bir eğriyle yarı başından yönetiyor, düzgünün dışına çıkar çıkmaz düzeltiyor olmalıydı.

“Bu akşam, birçok kişinin korktuğu bir sözcükten söz etmek istiyorum. Ayar.”

Bir es verdi, o bildik esi, düşüncenin bittiği yerde olmayanı.

“Bu sözcük fısıltıyla söylenir, bir teşhis gibi. Oysa Ayar bir ceza değildir. Bir öç değildir. Annelerin söz dinlemeyen çocukları korkuttuğu şey değildir.” Kameraya doğru hafifçe eğildi, sevecenlikle, yatağının altına canavarlar uydurmuş bir çocuğa eğilir gibi. “Ayar, şefkatin en yüksek biçimidir.”

Ve “şefkat” sözcüğünde sesi düştü.

Çok değil: referans tonunun yüzde yedi altına. Bu rakamı biliyordu. Eğriyi kulak ucuyla duyuyor, sağdaki ince izin aşağı doğru titreyip hemen düzeldiğini, sistemin kulaklıkta bir sonraki sesi yarım ton yükselterek onu düzene döndürdüğünü görüyordu. Yüzde yedi. “Şefkat”te yarım ton aşağı, sanki bunu onlara değil, kendine söylüyormuş gibi, sanki şefkatin şefkat olduğuna birinin nihayet onu inandırması asıl kendisine gerekiyormuş gibi.

Ve Ariadna bunu bile bile mi yaptığını, yoksa hiç farkında olmadan mı, bilmiyordu.

Dayanılmaz olan buydu. Yalan değil, yalana alışmıştı, yalan işti. Dayanılmaz olan, sesini düşürme kararını hatırlamamasıydı. Masanın altındaki yumruk kendiliğinden sıkılmıştı. Ses kendiliğinden çökmüştü. Peki kendiliğindense, kimin “kendi”siydi bu? “Hayır”ını masa tablasının altında saklayan, gizlice razı olmayan kendi bedeninin mi? Yoksa o başka şeyin mi: yirmi yıl önce, altı yaşındayken, beyaz odada içine yerleştirilenin? Sonra, on dört yaşına geldiğinde, çocuk ruhu henüz katılaşmamışken onu bu ışığın altına oturtmuş, gözlerinin içiyle gülümsemeyi öğretmişlerdi. İçine yerleştirilen de tam buydu: burada sesini düşür, burada onlara bir çatlak ver, seni o çatlaktan sevsinler, çünkü mükemmel derecede düzgün bir spikerin peşinden kimse gitmez, ama kendisi de sanki biraz kuşku duyan bir spikerin peşinden herkes gider. Mükemmel yalanı, yalan söylediğini bilmeyen söyler. Mükemmel direnci, direncinin hesaba katıldığını bilmeyen gösterir.

Kendi yumruğunu onların hesabından ayıramıyordu. Her yayınla ayırmak daha da güçleşiyordu, çünkü ikisi de, yumruk da hesap da, tıpatıp aynı davranıyordu: masanın altında susuyor, şefkatli sözcüklerde sesini düşürüyorlardı.

“...ve bu yüzden,” diyordu o sırada kusursuzca, öteki Ariadna bunları düşünürken, “tökezleyenleri hapse döndürmüyoruz. Onları eve döndürüyoruz. Kendilerine. Rızaya.”

Arkasında, kadrajın yarısını tutan duvarda ekran aydınlandı ve üzerinde numune belirdi. İç belgelerde adı buydu: numune; yayında ise “eve dönenlerden biri” denirdi. Gençti, çok genç. Yumuşak bir ışığın içinde, yüzü dipten hiçbir şeyin kıpırdatmadığı bir su yüzeyi gibi pürüzsüz ve sakindi. Gülümsüyordu. Gözleri yerli yerindeydi, gözlerin ardında hiçbir şeyin olmaması da yerli yerindeydi: ne korku, ne sevinç, ne de orada bulunması gereken insanın kendisi. İnsanı, tadilattan önce bir daireden eşya taşınır gibi özenle dışarı taşımış, geriye gülümseyen, tertemiz toplanmış bir boşluk bırakmışlardı.

“Kaosun içinde yalnız bırakılmadığım için teşekkür ederim,” dedi eve dönen kadın, tek bir teli bile titremeyen, düzgün, dümdüz bir sesle. “Eskiden çok acı çekiyordum. Şimdi iyiyim. Şimdi uyum içindeyim.”

Ariadna ona bakıyor, yüzünü yerinde tutuyordu. Bir yerlerde – görmese de biliyordu – şu anda, tam bu saniyede, ağın karanlık köşelerinde, henüz kendi içlerinden dışarı taşınmamış olanların çalıntı frekanslardan yakaladığı “Sessizlik” sohbet odasında biri yazıyordu: “şunun gözlerine bakın. içeride kimse yok ki.” Bir başkası karşılık veriyordu: “onunkilere değil. spikerin gözlerine bakın. spiker görüyor her şeyi.” “peki UYUM spikerin gözlerini düzeltmiyor mu?” “UYUM sesi düzeltir. gözlerini şimdilik kendi tutuyor.” Makineye kendilerince, sokak ağzıyla ad takmışlardı: UYUM. Kısacık, bir mahalle köpeğinin adı gibi. Ariadna’nın dünyasında, yukarıda, makinenin başka bir adı vardı: uzun ve saygılı. Bu iki ad arasındaki mesafe Ariadna’yı hep tedirgin ederdi, sanki iki ayrı varlıktan söz ediliyordu. Ve onu hâlâ canlı olmakla suçüstü yakalayan bu insanlardan nefret etmesi gereken Ariadna, nedense onları gözetirdi, insan hâlâ var olduğunun tek şahitlerini nasıl gözetirse öyle. Çatlağını görüyorlardı. Demek çatlak vardı. Demek çatlayacak bir şey vardı.

Tabii, bu düşünce de içine yerleştirilmiş değilse. Tabii, görüldüğü umudu, ayarının son, en ince satırı değilse: bırak direndiğini sansın, direnen daha canla başla çalışır.

“Unutmayın,” dedi Ariadna. Bu son cümleydi, ardından kapanış jeneriği, yumuşak bir müzik ve “özümseme” için zorunlu bir dakikalık sessizlik gelirdi. “Ahenksizlik sizin suçunuz değil. Ama rıza sizin seçiminiz. Tonunuzu gözetin. Yakınlarınızı gözetin. Bir yakınınızın ayarı bozulursa yüz çevirmeyin. Onu Ayar’a kaydettirin, iş işten geçip de kendisi kaydolmadan önce.”

Gülümsedi: önce gözleriyle, dudaklarından yarım saniye önce.

“İyi geceler. Uyum içinde kalın.”

Yeşil ışık karardı.

“Temiz,” dedi yönetmen kulağının içinde, ifadesizce. Onlarda bu “iyi” demekti. “Mükemmel temiz. Teşekkür ederim, Ariadna.”

Stüdyonun ışığı hafifçe kısıldı, onu sahip olmadığı gölgelere geri veriyordu. Sağdaki eğri söndü. Ariadna bir saniye daha oturdu, masanın altında yumruğunu açtı. Parmakları uyuşmuştu, avucunda tırnaklarının bıraktığı dört beyaz yarım ay vardı: elin gerçekten sıkılmış olduğunun tek kanıtı, tek delil. Bu yarım aylara bakıyor ve son zamanlarda her yayından sonra düşündüğü, söyleyecek kimsesi olmadığı için de kimseye söylemediği şeyi düşünüyordu: yumruğun sıkıldığının kanıtı vardı; onu kendisinin sıkığının kanıtı ise yoktu, olmayacaktı da.

Asistan su getirdi ve babasının onu yukarıda çaya beklediğini söyledi.

Ariadna kalktı ve yüzünü takındı: on bir milyonun tanıdığı, ardında hiçbir şeyin görünmediği o düzgün, aydınlık yüzü, şehrin yüzünü. Bunu konuşmayı öğrenmeden önce öğrenmişti, ya da ona öğretmişlerdi, hatırlamıyordu. Dert de buydu zaten: beyaz odadan öncesine dair hiçbir şey hatırlamıyordu. İnsanın hatırlamadığı her şeyi ise ona kendisininmiş gibi göstermek kolaydır.

Asansöre yürüdü, avucunda solmakta olan dört yarım ay taşıyordu ve onlar yol boyunca sönüyordu, uyutulan bir şehrin ışıkları gibi.

Bölüm 2. Optimum

Aynı akşam, yirmi birinci katta – orta sınıfın ilk katında, tam alt kenarında – ve kulenin koca bir dünya aşağısında, Ki'nin ailesi aynı yayının eşliğinde sofraya oturuyordu. Yayın duvardan geliyordu: oturma odalarının bir duvarı baştan başa ekrandı. Ekran kapatılmazdı, kısılırdı, ışık kısılır gibi, ama söndürülmezdi. Çünkü Yayınsız bir oturma odası, insanların akıllarına geleni konuşabileceği bir oturma odasıdır. Şimdi duvardan, bütün genişliğiyle, şehrin en sakın yüzü kadınının yüzü bakıyordu. Güzel bir yüzdü, ama düzgün, ölçülüp biçilmiş, tek bir fazla çizgisi olmayan bir güzellikle güzeldi: pürüzsüz, yüksek elmacık kemikleri, düz ve ince bir burun, sakın ve düzgün birer yay gibi kaşlar, gerekenden ne yukarıda ne aşağıda. Koyu saçları yumuşak ama sıkı toplanmıştı, tel tel yerli yerindeydi. İnsanın, gerçek mi diye yoklayası gelirdi. Ve gözleri: gri, açık renkli, iri, sana dosdoğru, sıcak bir dikkatle bakan gözler. İyice bakınca o dikkatin dibi olmadığı görülürdü. On bir milyona aynı anda bakan ve hiç kimseye bakmayan gözlerdi bunlar. Kadın, gözetilmesi gereken tondan söz ediyordu. Ki sofrayı kurarken, onu havayı tanır gibi tanıdığını fark etti: hep vardı, yağmur gibi, UYUM gibi, bilekteki “Rıza” gibi.

Sıradan bir akşamdı, bütün mesele de buydu. Babası her zamanki gibi yedide işten dönmüş, ceketini çıkarıp düzgünce asmıştı. Bakmadan “ton nasıl” diye sormuş, Ki de her zamanki gibi “normal” demişti. Annesi yemeği ısıtmıştı. Kız kardeşi Eli çatal bıçakları diziyor, yüksek sesle sayıyordu: “Bir, iki, üç, dört.” Neredeyse bir aile. Duvarın söylediklerine kulak verilmezse. Ki onlara, babasına, annesine, kız kardeşine, bu kurulmuş sofraya bakarken kendini tuhaf bir soruyla yakaladı: bütün bunlara karşı aslında ne hissediyordu? Onlara karşı? Hissetmesi gereken belliydi: sıcaklık, yakınlık, herkesteki gibi sade ve sıcak bir şey. Kendi içine kulak verdi ve orada olana bir ad bulamadı. Bir şey vardı. Ama bu, aile denen şey miydi, bilmiyordu.

“Sesini biraz aç,” dedi babası, gözlerini kaldırmadan.

Babası ayakta, mutfak tezgâhının başında yiyor, bir yandan da çalışıyordu: önünde, havada, tabloların soluk bir hologramı asılıydı. Bir eliyle sayfaları çeviriyor, öbür eliyle ağzına “Optimum” atıyordu. Bej rengi, besleyici bir kalıp, çiğnemek gerekmeyen, ne yediğini düşünmek gerekmeyen. Kötü bir insan değildi. Ki bunu kesin biliyor, en çok da buna içleniyordu: babası iyiydi, düzgün, verimli, teklemekten iyi. Oğlunu da her şeyi yaptığı gibi severdi: iş yapar gibi. “Tonun bir haftada dört puan düştü,” demişti Ki’ye üç gün önce, tatlılıkla, elini omzuna koyarak. “Seni danışmaya kaydettirdim. Sana ‘Düzey’ de ısmarladım, küçük doz, dolapta. Yalnızca al. İçim rahat eder.” Babasının sevgisi bir çizelgeye benzerdi, Ki de o çizelgede hizayı bozan satırdı.

“...Ayar bir ceza değildir,” diyordu duvar. “Ayar, şefkatin en yüksek biçimidir.”

Ve Ki'nin içindeki Kammerton usulca sızladı.

Buna, Lila'nın babasının bir çiziminin ona vaktiyle verdiği kelimedenden başka bir ad bilmiyordu: Kammerton. İçinde, kaburgalarının altında, kalbinin oralarda bir şey falsoya karşılık verirdi, tatlıya değince sızlayan bir diş gibi, kasılan bir çene gibi. Duvardaki kadın “şefkat” dediğinde sesi belli belirsiz bir şeye takılıp titredi, düştü ve hemen düzeldi. Ki'nin içinde de karşılık olarak aynı tele dokunuldu: kısa, acılı, sanki odada bir tek o, bu düzgün, sıcak sesin içinde, kendi içindeki çatlağın aynısını işitmişti. Elinde tabakla kalakaldı. Başka kimse fark etmedi. Elbette kimse.

Yine de Ki babasına bakıyor ve görüyordu: boş değildi. İşte babası tablolarındaki bir satıra takıldı, kaşlarını çattı, bir saniyeliğine, canlı, insanca bir saniyeliğine, sanki bir şey hoşuna gitmemişti, sanki razı olmamak istemişti. Ki, babasının bileğindeki “Rıza”nın titrediğini, düzgün yeşilden sarıya, kenara doğru kaydığını gördü. Aynı anda babasına içeriden soğuk bir şey dokunmuş gibi oldu: yüzü bir an kaygılı, tedirgin bir hâl aldı. Dokunulmaması daha iyi olan korkunç bir şeyi hatırlamış gibiydi. Gözlerini satırdan kaçırıp, kendi düşüncesinden geri çekildi, insan bir uçurumun kenarından nasıl çekilirse öyle. Bilezik de uysalca yeniden yeşerdi. Babası gözlerini kırptırdı, bakışlarıyla tutunacak bir şey aradı ve duvara, o sıcak yayına tutundu, nefesini bıraktı. Rızasızlık bastırılmamıştı. Yalnızca

korkutucu kılınmıştı. Babası da ondan güvenli olana kendi kendine kaçmış, kaçtığını fark etmemişti. Ki bunu yüz kez görmüş, yine de alışamamıştı. İşte böyle işliyordu: zincirle değil. Tam kenarda insanın içine öyle bir kaygı çöküyordu ki insan kendi ayağıyla geri dönüyordu. Babası dönüyordu. Annesi de.

“Mantıklı,” dedi babası tablolarla. Sakinleşmişti. “Verimli.” Bunlar onun en yüce iki sözcüğüydü, dünyayı bunlarla kutsardı. Sonra hologramı bir kenara bırakıp ansızın, her zamankinden daha sıcak, daha hülyalı bir sesle konuştu: “Dinleyin. Bu çeyreği dördümüz birden çıkarırsak – tonlarda, göstergelerde – bizi geziye alabilirler. Şehrin dışına. Oraya.” Gözlerini duvarın üstünde, orada olmayan bir şeyden ayırmıyordu. “Yalnızca yeşili tutanlara veriyorlar. Hak edenlere. Bir kez şansımız yaver gitmişti. Ki, hatırlıyor musun o seferi?” Sesi iyice alçalmış, hülyalı bir hâl almıştı. “Şimdi göstergeleri tutturursak yine gidebiliriz. Hak ederiz. Sizi yine denize götürmek istiyorum. Ada. Ilık rüzgâr. Yalnızca biz, çevrede neredeyse hiç kimse. O zamanki gibi. Hatırlıyor musun?”

Ki hatırlıyordu.

Ve bir an için oturma odası kayboldu. Küçüktü, sekiz yaşlarındaydı ve o yer vardı: ada, beyaz kum, şehirde hiç olmayan mavilikte bir su, ılık rüzgâr. Üç kişiydiler: o, annesi, babası. Eli’den önce. Babası gülüyordu, iş için değil, öylesine. Onu havaya atıyor, Ki mutluluktan çılgık çılgıya bağırıyor ve korkmuyordu, çünkü babasının elleri. Annesi şarkı söylüyordu, kendi sesiyle, canlı, biraz falsolu, Yayın’dan gelmeyen sesiyle. Güneş suya batıyordu. Ne tablo vardı ne ton, yalnızca sıcak, kocaman bir dünya ve yeryüzünün en canlı iki insanı, onun insanları. Buna tutunuyordu.

O zamanlar daha aşağıda otururlardı: on üçüncü katta, toprağın hemen dibinde, daracık bir dairede, babası yirmi birinciye, orta sınıfa, pencereden görünen manzaraya terfi etmeden önce. Ki nedenini açıklayamıyordu ama ona gitgide daha sık öyle geliyordu: orada, aşağıda, o darlıkta, buradaki temiz yükseklikte olduğundan daha çok canlılık vardı, toprak yakinken annesiyle babası daha sık gülerdi. Belki yalnızca sekiz yaşında olduğundandı. Belki anlamadığı başka bir şeydendi. Bilmiyordu. Yalnızca aşağısının daha sıcak olduğunu hatırlıyordu.

Ve hatıranın tam kenarında bir şey tutmuyordu. Ki ne olduğunu yakalayamıyordu. Adayı hatırlıyordu, “doğa”yı, mavi suyu, kumu, ama oraya nasıl gittiklerini hatırlamıyordu. Daha doğrusu kapsül treni hatırlıyordu, sessiz, pürüzsüz, pencereden baktığını hatırlıyordu. Pencerenin ardında ne olduğunu ise hatırlamıyordu: orada bir boşluk vardı, silinmiş bir yer gibi. Bir de bilezikler. Orada, adada bile herkesin bileziği vardı ve hepsi düzgün, parlak bir yeşille ışıldıyordu, hep, annesi şarkı söylerken bile, babası gülerken bile. Her dem yeşil, ama şimdikinden daha parlak. Ki bu düşünceye, bu uyuşmazlığa uzandı: cenneti neden hatırlıyor da oraya giden yolu hatırlamıyordu, cennette bile neden bilezik vardı? Uzandı ve yetişemedi, yetişecek bir şeyi yoktu, düşünce elinden kayıp gitti. Geriye bulanık, rahatsız bir kıymık kaldı: o cennet var mıydı? Onu görmüş müydü, yoksa ona göstermişler miydi, her şeyi gösterdikleri gibi.

Bilmiyordu. Bilemezdi. Ve bıraktı, çünkü babası bakıyor, bekliyordu.

“Hatırlıyorum, baba,” dedi Ki. “Güzeldi.”

“Ben şimdi de iyiyim,” dedi Eli birdenbire, gözlerini tabağından kaldırmadan, kimseye.

Ve bu doğrudu. Bütün dehşet de buradaydı: oraya gitmeyi sahiden istiyordu, huzura, sıcağa, hiçbir şeyin acımadığı yere. On yedi yaşındaydı ve on yedisinde insan babasıyla çekişir: burnunun dikine gider, kendi dediğini dayatır, başkasının “gerek”ini kırar, öyle biri olmadığını kanıtlamaya uğraşır. Bu yaş, bu dikenli isyan ruhu onda da vardı, bir yere gitmemişti. Ki genellikle babasına tam böyle bakardı: diken diken, itiraza hazır. Ama şimdi değil. Şimdi babasına bakıyor ve onu anlıyordu. Kendisi de dünyada en çok bunu isterdi: içi sessizleşsin, Kammerton sussun, herkes gibi ılık “Optimum”unu yiyip deniz gezisini bekleyebilsin. Ayartı dışarıda değildi. Ayartı kendi içindeydi ve onu en çok korkutan da buydu.

Annesi yanı başında sofrayı kuruyordu. Tabaklarda sebze et vardı, gerçek et, kalıp değil. Ama üstüne, gerektiği gibi, her evde yapıldığı gibi, düzgün bir tabaka hâlinde “Optimum Plus” serpilmişti: her şeye, her yemeğe, her zaman eklenen zorunlu çeşni. Onsuz olmazdı, böyle yazılır, böyle öğütlenir, herkes böyle yapardı. Annesinin yüzü de meşguldü: yüzünü duvardaki kadının yüzüne

göre ayarlıyordu, saat ayarı verilince saatini ayarlayan biri gibi. Kadın sıcak gülümsüyor, annesi de ısınıyordu; kadın ciddileşiyor, annesi de ciddileşiyordu. Ki bunu onda çoktandır görüyor ve çoktandır anlayamıyordu: bu ayarlanmış yüzün altında bir yerde annesi kalmış mıydı, adada kendi canlı, eğri sesiyle şarkı söyleyen o kadın? Yoksa onu da bir eşya gibi özenle dışarı taşıyıp geriye tertemiz toplanmış bir gülümseme mi bırakmışlardı? Ama bazen. Bazen bir şey sızardı.

Duvar çocuklardan söz edince sızdı.

“...bu Çatışmanın enkazı altında çocuklar uykuya dalar, diyor duvardaki kadın. Sesi bir an sessiz bir kederle doldu. “Bugün çocuklarınız güven içinde uyuyor. Kimse onları elinizden almayacak, askere çağırmayacak, büyük bir fikrin altına gömmeyecek. Yalnızca uyuyorlar.”

Ve Ki'nin annesi birden durdu. Öylece kalakaldı, elinde çatal, masaya giden yolun yarısında. “Enkaz” sözcüğünde yüzünden, Ki'nin adını bilmediği bir şey geçti: bir kasılma, bir gölge, sanki içeride, o toplanmış yerin altında, biri bir saniyelğine pencereye yaklaşmış dışarıya, kendine ait, acıyan bir şeye bakmıştı. Bileğindeki “Rıza” titredi ve sarıya doğru kayd: bedeni, içinde yükseleni ona sormadan ele vermişti. Ki o sarıyı gördü ve nefesini tuttu. Ama annesi de görmüştü. Ve korktu, bilezikten değil, düzgünün dışına çıkmış olmaktan, sarısını şimdi herkesin fark edeceğinden. Ki, annesinin içinde yükseleni nasıl zorla, aceleyle geri ittiğini gördü: bastırıyor, üstünü huzurla kapatıyor, var gücüyle iyi şeyleri, güvenli şeyleri, çocukların iyi olduğunu düşünüyordu. “Güven içinde” sözlerinde bileziği yeşil parlardı: parlak, güçlü, her zamankinden koyu, taşacak kadar. Huzurdan gelen yeşil değildi bu, kaygıyı söndürmek için insanın içine ne kadar huzur boşaltması gerektiğinden gelen yeşildi. Fazla bastırmıştı. Kendi eliyle. Ve bu parlak, taşkın yeşil – Ki bunu yakaladı, içi cız etti – tıpatıp adadakiler gibiydi. Her dem yeşil. Ağzına kadar doldurulmuş, taşmış. Annesinin yüzü yerine döndü. Çatalı masaya ulaştırdı.

“Anne,” dedi Ki alçak sesle.

“Her şey yolunda, canım,” diye karşılık verdi annesi ve Yayın’dan çıkma bir gülümsemeyle gülümsedi. Ki pencerenin kapandığını, yaklaşmış olanın da derine çekildiğini anladı.

Eli özenle yiyordu. Sekiz yaşındaydı ve mükemmeldi. Ki ona bakarken, o güne dek bir araya getirmediği şeyi birden anladı: Eli ölü değildi. Eli yalnızca mutluydu. İyiydi, çünkü evde huzur vardı, kimse kavga etmiyordu, annesi gülümsüyordu, babası evdeydi. Tıpkı Ki'nin, küçükken ve görmeyi bilmezken o adada iyi olduğu gibi iyiydi. Eli rol yapmıyordu. İçinde henüz hiçbir Kammerton duymuyordu, falsoyu işitecek bir şeyi yoktu, bu yüzden de sahiden mutluydu: henüz anlamasına izin verilmemiş bir insanın çocukça, bütün mutluluğuyla. Bu, oydu. Eli, oydu: duymadan önceki hâli. Ve bu, evdeki bütün ölü şeylerden daha çok sızlattı içini: kız kardeşi bir program olduğu için değil, mutlu bir çocuk olduğu için. Bir gün ya uyandıracaklardı onu ve canı yanacaktı, Ki'ninki gibi; ya da hiç uyandırmayacaklardı. Ki hangisinin daha korkunç olduğunu bilmiyordu. Eli, yemeğinden başını kaldırmadan duvarın ardından tekrarlıyordu, düzgün bir çocuk tekerlemesiyle, sevdiği bir şarkıyı söyler gibi:

“Ton. Rıza. Şefkat.” Bebeği de, kız çocuğu yüzü küçük bir ev robotu, yarım ton yukarıdan yankı gibi tekrarlıyordu: “Ton. Rıza. Şefkat.”

“...bir yakınınızın ayarı bozulursa,” dedi duvardaki kadın, yumuşak, neredeyse sevecen bir sesle, “yüz çevirmeyin. Onu Ayar’a kaydettirin, iş isten geçip de kendisi kaydolmadan önce.”

“Duyuyor musun?” dedi babası ve o akşam ilk kez Ki'ye baktı. Kötülükle değil. Şefkatle. O verimli olanıyla. “Doğrusu bu. Ki, bu sevgidir. Yüz çevirmemek: sevgi budur.” Bunu söyledi ve tablolarına döndü. Az önce, oğlunun yanında, başını onaylar gibi sallayarak, ayarı bozulana kaydettirmenin doğru olduğuna razı olduğunu fark etmedi. Fark etmedi, çünkü çizelgede hizayı bozan satırın tam da bu masada oturduğunu ve elinde tabak tuttuğunu düşünmedi.

Ki oturdu. Yiyebildiği kadar yedi. Yemeğin tadı yoktu. Daha doğrusu görünüşü dünkünden başkaydı: dün balık, bugün et, yarın tavuk olacaktı; tadı ise hep aynıydı, çünkü her şeyin üstünde “Optimum Plus” vardı ve her yemeği bastırıyor, kendine benzetiyordu. Et, balık, sebze: hepsinde aynı tat, ılık, hiçbir şeye benzemeyen, ılık kâğıt tadı. Şehir her gün görünüşü başka, tadı aynı

yemekler yiyor ve bunu fark etmiyordu. Duvarda kapanış jeneriği başladı, yumuşak bir müzik. Bir ses, “özümseme” için bir dakikalık sessizliği duyurdu ve herkes sustu: babası tablolarının, annesi toplanmış yüzünün, küçük Eli boşalmış tabağının üzerinde. Eli’nin bileziği düzgün yeşildi, yanındaki bebek düzgün yeşil. Ve bu tayin edilmiş sessizlikte, şefkatin özümsemesi gereken bu sessizlikte, Ki bütün ailesinin, bütün evin, bütün katın, toprağa kadar inen bütün kulenin nasıl falso verdiğini bedeniyle duydu: temiz söyleyen, baştan sona ölü koca bir koro. O koroda bir tek onun sesi başka perdeden çıkıyordu ve bu öyle acıtıyordu ki insan avucunu göğsüne bastırmak istiyordu.

Bir dakikalık sessizlik bitti. Duvar yeniden konuşmaya başladı.

Ki kalktı, yorgun olduğunu, odasına gideceğini söyledi. Babası başını kaldırmadan onayladı: “Yatmadan önce ‘Düzey’ al. Küçük doz. İçim rahat eder.” Annesi Yayın’dan gülümsedi. Eli, “iyi geceler, uyum içinde,” dedi, bebek “uyum içinde” diye tekrarladı ve Ki çıktı.

Odasına gitti ama orada oyalanmadı.

Odasında, en alt çekmecedeki, eşyaların altında, bu evde kimsede, bu kulede kimsede, belki bütün şehirde kimsede olmayan iki şey duruyordu. Küçük, siyah bir kayıt taşıyıcısı: Lila ona, başka hiçbir yerde, hiçbir zaman duymadığı sesleri kaydetmişti. Yayın’ın müziği değil, meydanların ezgileri değil, bambaşka, tanımadığı, şehrin hiçbir seviyesinde çalınmayan bir şey: başka, eski bir dünyanın sesleri ve telleri. Onları dinlerken düzgün kalınamazdı. Bir de Lila’nın silik kurşunkalem çizimi: “Rıza”yı delip geçen bir Kammerton. Ki taşıyıcıyı cebine koydu, çizimi elinde tutarak bir süre durdu ve Lila’yı düşündü. Göğsündeki Kammerton o akşam ilk kez sızlamadı, başka türlü karşılık verdi: sıcak, temiz, yanında bir diyapazona vurulunca uyum içindeki bir telin karşılık veriş gibi. Onun gülümsemesini düşündü: eğri, ayarsız, canlı. Çizerken gözlerini nasıl kıstığını, onun yanında ton tutması gerekmediğini, hiçbir şeyi tutması gerekmediğini, yalnızca var olabildiğini ve Kammerton’un sızlamadığını. İçindeki bu şey için bir keresinde ne dediğini hatırladı: “Ki, bu bir arıza değil. Bu, senin canlı olman. Onların hepsinde kırdıkları şey sende kırılmamış.” Bu sözlerden sonra korku değil, tersine başka bir şey duymuştu: sanki biri ona ilk kez defolu değil, bütün demişti.

Çizimi yeniden eşyaların altına sakladı, taşıyıcıyı cebinde bıraktı ve sessizce çıktı: odadan, sonra daireden. Dairede duvar hâlâ düzgün bir sesle mırıldanıyor, babası tablolarının, annesi toplanmış yüzünün başında oturuyordu, Eli çoktan uyumuştur ya da uyur gibi yapıyordu. Katın yankılı sessizliğine çıktı, merdivene, şehre.

Aşağıda şehir uzanıyordu: düzgün, yeşil, başkasının ninni sesiyle uyuyan bir şehir. Orada bir yerde, yanına gidip falso vermeden durabileceği tek canlı insan vardı, yanında Kammerton’un sızlamadığı, cınladığı tek insan.

Asansöre gitmedi: asansörde girişte “Rıza” okunur, kamera kimin ne zaman indiğini kaydederdi. Merdivene çıktı: kimsenin kullanmadığı, asansör varken neden kullansın, kör bir acil durum merdivenine. Yankılı bir beton kuyu: sahipsiz, ekransız, sensörsüz, bütün katların içinden aşağı uzanan. Ki bu merdiveni çoktandır bilirdi: gizli patikasıydı, herhalde arada bir gözden kaybolması gereken bütün şehir gençliği de bilirdi. Sahanlıktaki pencere gerçekti, Yayın değil. Yüzüne rüzgâr çarptı: soğuk, sahipsiz, uyku haritasına göre ayarlanmamış bir rüzgâr. Yukarının temiz rüzgârı yoktu burada. Burası canlı kokuyordu.

Bir de yağmur kokuyordu.

Ki yankılı merdivenden indi, sonra aşağıya ve yana doğru yürüdü: binalar arasındaki geçit köprülerinden, yürüyen merdivenlerden, Yayın’ın geceleyin bile konuştuğu büyük ekranlı asma meydanların yanından geçti. Seviye seviye öteye, şehrin öbür ucuna, Lila’ya gidiyordu, ona son kez gittiğini henüz bilmiyordu. Bütün bunların üstünde ise – kulelerin düzgün yeşil ışıklarının, asma meydanların ve geçitlerin, aynı tempoda uyuyan on bir milyonun üstünde – akşamki hava tahmininde olmayan bir şey toplanıyordu. Bulutlar çizelgeye göre gelmiyordu. Saatli yağmura, önceden duyurulan yağmura alışkın şehrin üzerinde alçakta, ağır ağır birikiyorlardı. Bu yağmur ise kendiliğinden toplanıyordu, kimse duyurmamıştı, o da kimseye sormamıştı.

Yukarıdan bakan biri – belki bakan da vardı – şehri aşağıda uzanırken görürdü: koca, kat kat, temiz, yayını kapatılmış bir stüdyo gibi toplanmış. Ne bir leke, ne bir kırıksık, ne fazladan bir ses. Mükemmel. Kademeleri basamak basamak aşağı iniyordu ve her birinin kendi hayatı vardı: yeşillikleri budanmış asma bahçeler, ağaçların düzgün sıralar hâlinde durduğu parklar ve kanallar, seviyelerin içinden, binaların arasından geçirilmiş, kıyıları sıcak ışıklarla aydınlatılmış dar su sokakları. Gündüzleri bu kanallarda kayıklar süzülürdü. İnsan herhangi birine binip gideceği yere sessizce, acele etmeden, parkların ve bahçelerin yanından geçerek varabilirdi. Ve bu güzeldi, sahiden güzeldi, mükemmel düzenlenmiş bir şey ne kadar güzel olabilirse o kadar. Şimdi, gece vakti, kayıklar iskelelerde kıpırtısız duruyordu, su kara ve pürüzsüzdü, ortalıkta tek bir can yoktu. Ve bu ısıltı ısıltı, uyuyan kademelerin bir yerinde, yirmi birinci katın yankılı acil durum merdiveninden, sırık gibi, on yedi yaşında bir delikanlı iniyordu. Cebinde, bu şehirde hiçbir yerde çalınmayan sesler vardı. Pürüzsüzün üzerindeki tek pürüzdü o, kendisini bekleyenlerin olduğu yere doğru sürünen tek canlı lekecik.

Yukarıdan ilk damlalar düşmeye başlamıştı bile. Gerçek, ağır damlalar. Bir gün – bugün değil, ama bir gün – toplanan, biriken ve sokaklara yapışmış ne varsa yıkayıp götürmek için gelen damlalardan. Kimsenin çağırmadığı yağmur. Hep kendiliğinden gelen yağmur. Ki yakasını kaldırdı ve adımlarını sıklaştırdı.

Bölüm 3. Makam Odası

O sırada – aynı gecede, aynı şehirde, yalnızca şehrin tam kalbinde – bir başka insan yukarı çıkıyordu.

İlki, uzak kademelerde aşağıya, toprağa, sığağa doğru sürünen tek canlı pürüzse, bu ikincisi tam tersine, yukarıya gidiyordu: şehrin tam merkezinde, bütün meydanların ve kanalların üzerinde, ötekilerden yüksek tek bir kule yükselirdi; o kulenin içinde, hep daha yukarıya, şehrin bittiği ve göğün başladığı yere. O gece iki kişiydiler, her biri kendi merdiveninde, ayrı yönlerle giden iki kişi: biri kademelerin uzak kıyısında, toprağın hemen yanında, öteki tam göbekte, tepenin yakınında. Birbirlerinden habersizdiler, aralarında aynı tempoda uyuyan bütün bir şehir uzanıyordu. Biri sevdiğine iniyordu. Öteki, kendisini yapana çıkıyordu.

Asistan kısaca iletmişti: babası bekliyor. “Uğramanızı rica ediyor” değil, “uygun olduğunuzda” değil: bekliyor. Ariadna da stüdyo yüzünü henüz çıkarmadan asansöre yürümüştü.

Babasının makam odası daha yukarıdaydı. Bu kulede – şehrin, meydanlarının ve kanallarının üzerinde, konut kulelerinden ayrı yükselen kulede – her şey yüksekliğe göre düzenlenmişti: ne kadar yukarı, kalbe o kadar yakın. Aşağıda stüdyolar, kurgu odaları, Yayın’ın hazırlandığı salonlar vardı. Onların üstünde aygıt: kimsenin sesini yükseltmediği sessiz koridorlar. Daha yukarıda babası: yüksekte, tepenin hemen altında, ama tepede değil. En tepede ise, babasından da yukarıda, kulenin kalbinde Kronos vardı: Ariadna’nın neredeyse hiç görmediği, yanına hiç çıkmadığı adam. Oraya, en üst kata, onun için yol yoktu. Babasına çıkıyordu, yükseğe, ama en yukarıya değil. Asansör girişte onu okudu: alışkın bir hareketle bileğini uzattı, “Rıza” yeşil yanıp sönererek geçit verdi. Kabin yukarı doğru hareket etti, yumuşakça, sarsmadan. Penceredeki şehir gitgide küçülüyor, gök gitgide büyüyordu. Katlar sessiz göstergelerde birbirini izliyordu. Neredeyse hiç insan yoktu: ne kadar yukarı, o kadar ıssız, o kadar temiz, ışık o kadar düzgün. Kademelerden birinde asansöre ciddi giyimli bir kadın bindi. Ariadna’yı, yukarıda her şeyin yerini tutan o düzgün güler yüzle selamladı ve bir kat sonra tek kelime etmeden indi. Kapılar kapandı. Ariadna tek başına yükselmeyi sürdürdü.

Tuhaf olan, her seferinde fark edip her seferinde aklından kovduğu şeydi: yükseldikçe sessizleşen çevresi değil, kendi içiydi. Sanki her katta içinden biraz hava çıkıyordu. Aşağıda, stüdyoda hâlâ bir şey titrerdi: yayının artığı, masanın altındaki yumruk. Burada, yukarıda bunların hepsi kendiliğinden düzleşirdi, ütünün altındaki bir kırışık gibi. Babasının kapısına vardığında artık düzgün, pürüzsüz ve boş olurdu. Bunu heyecana yormaya alışmıştı. Oysa burada heyecanlanacak güç yoktu. Burada sanki hiç güç yoktu.

Kapı, o dokunmadan açıldı.

Babası çayı kendi eliyle demlerdi, bütün kişiliği de buradaydı. Bu kulede asansör kahveyi, insan daha canı çekmeden getirirdi. Yemek duvardan sıcak ve kalorisine kadar hesaplanmış çıkardı. Hava bile Ariadna’nın uyku haritasına göre ayarlanırdı, çünkü adının karşısındaki satırda öyle yazıyordu. Babası ise burada, yukarıda, şehrin üstünde, suyu eski bir demir çaydanlıkta ısıtırdı. Üzerine eğilirdi. Dinlerdi. Sanki su ağzından bir şey kaçırıacaktı da o bunu kaçırarak istemiyordu.

“Sabırla koruk helva olur,” dedi babası, ona dönmeden. Çaydanlığı, çığlık atmasına tam bir an kala ocaktan aldı. “Gerisini kendin getir.”

“Dut yaprağı atlas.”

“Atlas.” Çayı fincanlara doldurdu, buhar aralarında ince bir perde gibi yükseldi. “İyi sözdür. Yalan söylemez, yaltaklanmaz. Kolay olacak demez, düzgün olacak der. Hem dikkat et: ezilip helva olan koruk artık ekşimez. Atlas olan yaprak artık hışırdamaz. Halk ezbere konuşmaz.”

Bu huyunu ezbere bilirdi: atasözleriyle konuşur, para üstünü başkasının parasıyla verir gibi. Çocukken bunu ihtiyarlığına vermişti. Sonra anlamıştı: zırh. Kendi sözünü söylersen hesabını kendin verirsin. “Halk”ın arkasına saklanırsan konuşan yoktur, koro vardır. Hadi, koroda tek bir gırtlığı yakala. Babası da saklanırdı. Üstelik – Ariadna bunu da bir gün yakalamıştı – onları sivirtirdi. Sıcak,

mutfak kokan, çocukluktan tanıdık bir sözü alır, yarım tur çevirirdi. Dışı yine o nine sözüydü, içinde ise bir bıçak ağzı parlardı ve insan neyle kesildiğini anlamadan kesilirdi.

Asıl tuhaf olan başkaydı: bunu anlayabilmesi. Bu sözler şehirde çoktandır duyulmuyordu. Yayın'ın düzgün dili onları temizlemişti, fazla olan her şeyi temizlediği gibi. Çevresindeki insanlar pürüzsüz, birbirinin aynı, ikinci bir dip olmadan konuşurdu, çünkü dip diye bir şey taşıyorlardı. O ise duyuyordu. İkinci katmanı da duyuyordu, yumuşağın altındaki bıçak ağzını, sanki bir tek onda buna kulak kalmıştı, temizlenmemiş, ulaşamadıkları bir köşe. Bazen Ariadna düşünürdü: bu düşünceler bende nereden? Neden hâlâ böyle yapabiliyorum: kulak vermeyi, tuzağı sezmeyi, dikişi görmeyi? Herkes unuttu. Ben unutmadım. Bunun bir armağan mı, yoksa yarım bırakılmış bir iş mi olduğunu bilmiyordu.

“Bu akşam iyi konuştun,” dedi babası, otururken.

Bu kadar. Konuşma başlamıştı. Çay, ona ayakta başlamamak için bir bahaneydi yalnızca.

Yayını bedeniyle hatırlıyordu. Bütün şehrin izlemek zorunda olduğu “Kusursuz Ahenge Giden Yol”, aynı anda bütün duvarlarda kendi yüzü: sakın, Ayar'ın bir öç değil, en yüksek şefkat olduğunu anlatıyor. Masanın altında yumruğunu nasıl sıkıldığını hatırlıyordu, bembeyaz kesilene dek, sesi titremesin diye. Yıllarca bu yumrukla avunmuştu: işte benim olan, gizli olan, kameranın ulaşamadığı şey. Masa tablasının altında özgür bir el. Küçük, kişisel, kimsenin olmayan.

“Metni okudum,” dedi. “Kelimesi kelimesine.”

“Kelimesi kelimesine. Yalnız ‘şefkat’te sesini düşürdün. Yarım ton. Kendini ikna eder gibi.” Çayına üfledi, buhar salındı. “‘Sessizlik’te fark ettiler. Ağ bir akşamda yüzde on bir büyüdü.” Bir süre sustu, rakamı başkalarının kızını seyrettiği gibi seyrederek.

“Ateş olmayan yerden duman çıkmaz, derler. Dürüst olanın dumanı daha çok tüter, kızım. Hırsız hiç değilse ne sakladığını bilir, ateşini küller. Dürüst olan ise alev alev yanar da bütün şehrin neden dönüp kendisine baktığını bir türlü anlayamaz.”

Çay duman ve adını bilmediği bir ot kokuyordu. Adını hiç sormamıştı, bu evde şifresi çözülmemiş tek şeyden de yoksun kalmamak için.

“Bunu bile bile yapmışım gibi konuşuyorsun.”

“Bile bile mi?”

Usluca. İki yudum arasında. Pencereden cereyan yapıyor mu diye sorar gibi.

Ve işte o anda ayağının altındaki zemin kaydı. Korku değildi. Korkuyu avucunun içi gibi bilirdi: korku sıcaktı, canlıydı, onunla baş edilirdi. Bu soğuktu. Kendi merdiveninde, her oyuğunu el yordamıyla bildiği karanlıkta, olmayan bir basamağa basmak ve aradaki boşluğa düşmek gibiydi.

Çünkü bilmiyordu.

“Şefkat”teki ses: evet, onu düşürmüştü, hareketin kendisini hatırlıyordu, gırtlığındaki o yumuşak inişi. Ama karar? Karar verdiğini hatırlıyor muydu? Yoksa gırtlığı kendiliğinden mi çökmüştü, çünkü içinde bir yerde, yirmi yıl önce beyaz odada ayarlanan o yerde, önceden yazılmıştı: burada sesini düşür, burada onlara bir çatlak ver, seni o çatlaktan sevsinler.

“Neden söz ettiğini anlamıyorum,” dedi ve bunun ne kadar düzgün çıktığını işitti. Kendi düzgünlüğünden içi buz kesti: optimize edilmişler böyle düzgün konuşurdu, çoktan atlas olmuşlar.

Babası ona bakıyordu. Ariadna'nın ad koyabileceği bir ifade olmadan. Yakasının altında, boynunda, ince ve çoktan beyazlamış yara izi sızladı, hep burada sızlardı, bu makam odasında, dünyanın başka hiçbir yerinde değil. Doktorlar buna doku hafızası, hayalet ağrı diyordu. Canlı bir şey yok, iz işte, diyorlardı. Ama iz, babasının bakışı altında uyanıyordu ve Ariadna, bedenin kafadan aptal olduğuna inanmayı çoktan bırakmıştı.

“Altı yaşındaydın,” dedi babası. Ona değil, yara izine cevap verdiği belliydi. “Öğle yemeğinde, sokaktaki insanların neden hep aynı gülümsediğini sordun.” Başını salladı, bu sallayışta neredeyse canlı bir şey titredi: eski, kötü dikilmiş bir korku.

“Böyle bir soru karşısında başka bir babanın saçları çorbayla ana yemek arasında ağarırdı. Şehrin iki numaralı adamının kızı, hizmetçilerin önünde, çevresindeki herkes resim mi diye soruyor. Şahane. Bir pencereyi açıp meydana bağırmadığın kalmıştı, iş sağlama alınsın diye.”

“Sen ne yaptın peki.”

“Yemeğimi bitirdim.” Düzgün bir sesle. “Sonra da öyle sorular seni bir daha kesmesin diye gerekeni yaptım. Söz ağızdan çıktı mı, yaydan çıkmış ok gibidir: geri gelmez. Bunu herkes bilir.” Gözlerini ona kaldırdı, içlerinde ne zafer vardı ne sıcaklık, yalnızca çıplak bir kesinlik. “Ben sana bilinmeyi söyleyeyim. Oku geri çağıramazsın. Ama okun çıkmak üzere olduğu yayı tutabilirsin. Önceden. Usulca. Bu, meğer hem daha ucuz hem daha merhametliymiş. Böyle sorular soran öteki çocukları gözden kaçırdılar, sonra da büsbütün aldılar, dönüşü olmamak üzere. Ben seni kendim gözden geçirmeyi yeğledim. Azar azar. Kendi elimle. İnsanın kendi eli keser, ama kendi elidir.”

“Sen buna ‘gözden geçirmek’ mi diyorsun?”

“Bunun yüz adı var, hangisini istersen seç.” Bir yudum aldı. “Damlaya damlala göl olur. Neyin damladığını soran olmaz, yazık. Damlayan çünkü sensin, kızım. Sokaktaki o gülümsemelerin canını nasıl yaktığını hatırlamıyorsun ya. Bütün mesele de bu. Geçmişe mazi, yenmişe kuzu derler; mazisini anmayana ne dendiğini ise söylemezler: o, boşluğun üstünde durur da taşın üstünde durduğunu sanır. Sen anmıyorsun. Düzgün duruyorsun.” Ellerini, avuçları yukarı, iki yana açtı, numarasının sonundaki bir hokkabaz gibi değil, kendisinden alınacak bir şey kalmadığını, ellerinin boş olduğunu gösteren biri gibi. “Şimdi bana inanmıyorsun ya: işin tuttuğunun bütün belgesi bu. Canın yansaydı inanırdın.”

Aşağıda, pencerenin çok altında, koca bir mahalle birden söndü ve yeniden yandı: sokak ağının üzerinde eşzamanlı bir karıncalanma, sanki biri şehri bir göz gibi kırpılmıştı. Tekleme. Son haftalarda sıklaşmıştı bunlar. Kimi kalibrasyon diyordu. Kimi UYUM. Şehrin başka başka şeyler söylemeye başlaması ise teklemlerden de büyük haberdirdi: daha bir yıl önce şehir konuşmazdı. Razı olurdu.

“Bir yayın hazırlanıyor,” dedi babası. Sesi kısa, iş görür bir notaya oturdu. Ariadna bu değişikliğe neredeyse sevindi: insan, doktor tatlı dili bırakıp işe koyulduğunda böyle sevinir. “Büyük bir yayın. Çoktandır benzeri olmadı. Canlı yayın, kayıt değil, dikkat et, bu önemli: canlı, bütün dünyaya, aynı anda.” İçinden neredeyse çocuksu bir oyun ateşi sızdı, babasında yalnızca iyi düşünülmüş bir hamlenin öncesinde yanan o ender kıvılcım. Bir yönetmen ya da yazar biri de, salonu yerinden oynatacağını önceden bildiği sahnenin öncesinde herhalde böyle tutuşur. “Bir yıllık emek. Her şey tek bir noktada birleşiyor: tek bir akşamda, tek bir canlı yayında. İnsanlar bunu uzun süre hatırlayacak. Çok uzun süre.”

Bunun tadını çıkarıyordu, neyin tadını, adını koymadan. Koyması da gerekmiyordu. Hayran olduğu şeyin amaç değil, icra olduğu belliydi: tasavvurun temizliği, hamlenin hamleye nasıl uyumla oturduğu.

Ariadna neden söz ettiğini sormadı. Doğrudan cevap vermeyeceğini biliyordu, zevkinin yarısının da tam bu yarım bırakışta olduğunu.

“Kronos senin sunmanı istiyor,” dedi babası ve fincanının üstünden ona baktı. “Bütün umut sende, kızım. Bunu senden iyi kimse yapamaz.” Bir süre sustu. “Ben reddetmeni yeğlerdim.”

Ve Ariadna neredeyse hayran kalacaktı: tuzak o kadar uyumla dikilmişti. Oysa tam olarak neyi sunmasının istendiğini hâlâ öğrenememişti: babası adını koymamıştı; sormak ise umursadığını göstermek olurdu. Ama zanaatını bilirdi. Böyle bir yayının nasıl hazırlandığını, ne olacağını, bütün şehrin neden canlı bağlantıyla tek bir noktaya toplandığını bilirdi: bayram böyle duyurulmaz. Böyle gösterilir. Birini, herkese, ibret olsun diye. Babasının o “uzun süre hatırlayacak” sözünü ağzında nasıl sessiz bir hazla evirip çevirdiğini gördükçe sırtından bir sezginin soğuğu geçiyordu, sonuna kadar düşünmeye izin vermediği bir sezginin.

Tuzak da şuydu: hamle yoktu. Sunmaya razı olursan onların eli olursun, kendinin bile henüz bilmediği bir şeyi yerine getirirsin. Reddedersen bir nedenin var demektir, demek içinde bir şey direnmiyor, demek o nedenin içinde yaşadığı kişi sensin. Bu da artık delildir. Babası, kendi kazancına yazılmayacak tek bir hamle bırakmazdı. Hiç bırakmazdı, damada bile, Ariadna sekiz yaşındayken ve

o bile bile yenilirken bile. Öyle ustalıklarla yenilir, kaybını son hamlesine kadar öyle ölçerdi ki Ariadna, ona tayın gibi dağıtılmış bir zaferin gururuyla gecenin yarısını uykusuz geçirirdi.

Ve o zaman, haritasında olmadığına inanmak istediği bir şey yaptı, çünkü bu ne isyandı, ne boyun eğmek, ne de ikisi arasında bir seçim.

Fincanını bıraktı. İçmeden. Masanın tam ortasına koydu, babasıyla kendisinin tam arasına. Ve hiçbir şey söylemedi. “Evet” demedi. “Hayır” demedi. “Sabaha kadar düşünüyüm” demedi. Sessizlik. Pürüzsüz, tutunacak tek bir yeri olmayan bir sessizlik. Babası – Ariadna onun gözlerinin hafifçe kısıldığını, o akşam ilk kez sesindeki tona uzandığını ve ton bulamadığını gördü, çünkü ses yoktu – bu sessizliğin içine hiçbir şey yerleştiremedi. Bekledi. Beklemeyi bilirdi, beklemek onun ikinci mesleği idi, belki de birincisi.

Ve – Ariadna bunu yakaladı, yüreği hop etti – sessizlik için bir atasözü bulamadı. Var olan ikisini yokladı, “Söz gümüşse sükût altındır”ı, “Sükût ikrardan gelir”i, ve ikisini de bıraktı: yeri değildi. Halk, susmak üzerine söz söylemekte cimridir, susmayı sevmez, çünkü susarken kimsenin arkasına saklanılmaz. Sessizlik herkes için tektir, ama herkesinki kendinindir. Ariadna onun korosunu yokladığını ve koroda gereken sesi bulamadığını gördü. Bütün akşam boyunca ilk kez ondan pürüzsüz çıkmayan bir şey olmuştu.

“Çay soğuyacak,” dedi babası sonunda. Atasözü olmadan. Kendi adına. Ve kendi adına söylediği için Ariadna’nın içi, o ana dek söylenenlerin hepsinden daha çok sızladı.

“Soğuyacak,” diye karşılık verdi Ariadna. Ve yine sustu.

Özgür müydü, bilmiyordu. Ve o anda sakın, neredeyse ferahlatıcı bir açıklıkla anladı: artık hiçbir zaman bilemeyecekti. Bu bilgi ona yapısı gereği verilmemişti, renk bir cihaza nasıl verilmemişe öyle: cihaz rengin adını koyar, onu ölçer, bileşenlerine ayırır, ama görmez. Ama bir şeyi fark etmişti ve şimdi onu kaburgalarının altında tutuyordu, masanın altında sıkılı bir yumruk tutulur gibi. Babası onu ömrü boyunca okumuştı, onu ve onun ağzından bütün halkı. Sessizliği ise okuyamamıştı. Ne o. Ne arkasındaki koro. Demek bir yarık vardı.

Bu yarık kendisinin miydi, yoksa kendi bulduğunu sansın diye bile bile açılmış bir yarık daha mıydı, yine bilmiyordu. Ama hatırladığı bütün yıllar içinde ilk kez – kendini ancak altı yaşından beri hatırlıyordu, daha öncesi, derine doğru, kesilmiş gibi pürüzsüzce kopuyordu – ilk kez, yarığın var olması ona yetti. Kimin eliyle açıldığına dair belge olmadan.

Aşağıda bir mahalle yine göz kırptı: daha uzun, daha karanlık, sanki şehir nefesini tutmuştu. Babası, bütün alışkanlıklarının tersine, pencereye ilk dönen oldu. Uzun uzun aşağıya, sönüp canlanan karıncalanmaya baktı. Ve ağzından usulca bir söz düştü, ona değil, cama:

“Su akar, yolunu bulur.”

Ariadna neden söz ettiğini sormadı. Aşağıdaki ışıklardan mı. Şehirden mi. Ondan mı. Yoksa şu anda kulenin en dibinde, bütün katların altında, sunucuların demir sessizliğinde demlenmekte olan ve babasının, o kadar kulağına rağmen, henüz yüksek sesle adını koymadığı şeyden mi.

Bölüm 4. Köş 62

Aşağıda ise, Ariadna'nın babasının penceresinden baktığı yerde, yağmur yağıyordu. O yağmur: izinsiz, çağrılmamış, bütün akşam toplanan. Sonunda boşalmıştı, üstelik saatinde değil. Çizelgeli yağmura alışkın şehir şaşkın şaşkın islanıyordu. Su, asma geçitlerin camından akıyor, geçit köprülerinden süzülüyor, yürüyen merdivenin üstündeki tenteyi dövüyordu. Tek tük yoldan geçenler başlarını kaldırıyordu: belki arıza mı diye bakmak için, belki de yalnızca ıslak bir yüzü hiçbir yayın iptal edemediği için. Ki bu yağmurun içinde aşağı iniyordu, kademedan kademeye, hep daha aşağıya, şehrin vitrin olmaktan çıkıp kendi tersine döndüğü yere. Yukarıda, konut katlarında her şey parlıyor ve ton tutuyordu; aşağı indikçe ise her şey daha dökük, daha canlıydı: “Ahenk Şu”, “Optimum Bu” tabelaları sönüyor, kanalların ışıkları yerini soluk lambalara bırakıyor, yürüyen merdivenler zorlanarak, takırdayarak ilerliyordu. Hava artık klimaların ozonu değil, su ve pas kokuyordu. Burada “aşağıdakiler” denenler toprağın hemen dibinde yaşırdı, yukarıda bu söz hafif bir tiksintiyle söylenirdi. Ki ise buraya, havasız bir odadan serinliğe dalar gibi inerdi: burada nefes alınabiliyordu. Ve ışıklar göz kırptı. Bir anda, bütün sokak ağında: sokak lambaları, ekranlar, kanalların ışıkları yarım saniyeliliğine söndü ve yeniden yandı, karıncalanarak, sanki şehir göz kırpmıştı. Tekleme. Son haftalarda sıklaşmıştı bunlar. Yukarıda, makam odalarında aynı karıncalanmaya şu anda pencerelerden bakıyor, kimi kalibrasyon diyordu, kimi SADİ. Burada, aşağıda kimse başını bile kaldırmadı, kırptıysa kırptı, alışmışlardı. Ki bir an adımını şaşırdı, karanlığın geçmesini bekledi, yürümeyi sürdürdü. “Köş”e iki dönemeç kalmıştı. “Köş 62” hep açıktı. Şehirde kimsenin “ne zamandan beri” diyemediği tek şey de buydu.

Geri kalan her şeyin bir başlangıcı vardı: UYUM şu tarihte açılmıştı, Yayın şu tarihte başlatılmıştı, Ayar iyilik için getirilmişti. “Köş” ise yalnızca vardı: boşalmış iki bulvarın birleştiği köşede bodur, salaş bir lokanta. Tabelası o kadar uzun zamandır değiştirilmemişti ki bir zamanlar ışığı yanar mıydı, kimse hatırlamıyordu. Ve kapanmazdı. Hiç: ne şehrin UYUM’a teslim edildiği ve herkesin uyum içinde uyuması gerektiği gece, ne sabaha karşı, ne de zorunlu izleme saatlerinde. Her şeyin bir düzeni olan şehirde “Köş” düzenin dışında, gece gündüz çalışırdı, kapatılması unutulmuş bir şey nasıl çalışırsa öyle. Bir delikanlı buraya hangi saatte gelse aynı buharı, aynı uğultuyu, külâhının başında yine birilerini bulurdu. Zamanın ona da, başlangıcına da gücü yetmiyordu. Çağ Öncesi’nden kalma bir yer, derlerdi. Sahiden Çatışma öncesinden kalma tek yer: yakmamışlar, optimize etmemişler, adını “Ahenk Bilmem Ne” diye değiştirmemişler, yalnızca çalışmaya bırakmışlar, unutmış gibi. Onu kimin işlettiğini, kimin içeri aldığını, ona neden dokunulmadığını bilen yoktu. Herkes de tam bu yüzden buraya akardı.

Ki kapıyı itti ve yüzüne sıcak çarptı: buhar, çeşit çeşit baharat kokusu – hiçbirini tanıımıyordu, şehirde hiç koklamamıştı, adlarını koyamazdı – ve hiçbir yayının düzeltmediği canlı seslerin uğultusu. Burası, duvardan verilen değil, pişirilen yemek kokuyordu.

“Geç kaldın,” dedi Lok, ufak yazısıyla doldurduğu peçetelerle kaplı masadan başını kaldırmadan. “Sensiz üçüncü teoriyi de gömdüm.”

Lok her zamanki yerlerinde, dip duvarın yanında, enstalasyonun altında oturuyordu. Ki’nin “kafalılar” dediği cinstendi: bir yetkilinin oğluydu, iyi bir kuledendi, temiz bir “Rıza”sı ve Ki’nin sokulmadığı yerlere girişi vardı. Yine de “yukarıdakiler”in içinde Ki’nin hoşlandığı tek kişiydi. Lok dünyanın uyumsuz kurulduğunu anlıyordu. Zekice, ayrıntılı, rakamlarla anlıyordu. Yalnız bunu kafasıyla anlıyordu, bir teorem anlaşılır gibi, Ki’nin sızladığı ve açıklayamadığı, göğsündeki o yerle değil.

“Otur. Al, soğuyacak.” Lok bir külâhı ona doğru itti.

Külâhlar “Köş” usulüydü: tam o açıyla sarılmış üçgen bir yufka – altmış iki derece, Lok bir keresinde iletkiye ölçmüş ve bir hafta mutlu dolaşmıştı –, üstü açık, içi krem ya da ezme gibi koyu, sıcak bir şeyle dolu. Acele etmeden, üstten ısırılarak yenirdi. Yanında et suyu içilirdi. Yalnızca et

suyu ve ezme çorbalar, kemirilecek katı hiçbir şey yoktu. Ki bir keresinde, burada yemeğin bile “düzgün” olduğunu düşünmüştü: akışkan, sıcak, diş istemeyen. Ama “Köş”te bu nedense insanı kızdırmıyordu, yukarıda kızdırdığı gibi. Çünkü tadı vardı. Çeşit çeşit. Şehirde, yemek ne kadar değiştirilirse değiştirilsin hepsinin üstünde duran o tek, ılık, hiçbir şeye benzemeyen tat değil. Burada “Optimum Plus” serpilmezdi. Burada et suyu et suyuna benzer, yeşil çorba acımsı olur, acılısı sahiden yakardı, her seferinde de başka türlü. Bu yemeklerin adını koymak mümkün değildi, adları yoktu zaten, hiçbir menüde, kelimelerle anlatılabilecek hiçbir şey. Yalnızca tadılabilir, dille tanınabilirlerdi. Her şeyin bir etiketi olan şehirde burada adsız ve canlı bir şey duruyordu. Ki bazen, yalnızca bunun, çorbanın tadı olmasının bile suç sayılmaya yeteceğini düşünürdü.

“Su içer misin?” Lok, etiketi solmuş “Denge” şişesini başıyla gösterdi. “Yalnız şunu bil.” Sesini alçalttı, sokuldu, gözleri parladı. “Bir söylentiye göre sahibi içine ‘Düzey’ katıyormuş. Mikrodoz. Herkes burada böyle uslu uslu otursun diye. Bir başkasına göre ise ilke olarak katmıyormuş, ‘Köş’ de bu yüzden şehirde dürüst su içtiğin tek yermiş.” Lok memnun, arkasına yaslandı. “İşin güzelliği de şu: sınanamıyor. Hiç bilemeyeceksin. İçiyorsun ve bilmiyorsun: seni yönetiyorlar mı, yoksa nihayet yönetmiyorlar mı.”

“Sen ne düşünüyorsun?” diye sordu Ki, bir yudum alıp.

“Ben düşünmüyorum,” dedi Lok neşeyle. “Ben koleksiyon yapıyorum. Düşünmek taraf seçmek demek, taraf seçenin başına ne geldiği de malum. Ben yalnızca teori topluyorum. ‘Köş’ hakkında kırk kadar var bende. Sığınakmış. Sahibi, Çağ Öncesi’nden kalma son canlı insanmış, iki yüz yaşındaymış. Buradan eski tünellere bir geçit varmış. UYUM’un bu yerden haberi yokmuş, kör noktasıymış burası.” Peçetelere vurdu. “Saçma tabii. Bütün teoriler saçma. Ama güzel.”

Bunu hafiften alarak, gülerek söylüyordu ve Ki neden hafiften aldığını anlıyordu: ağırden almak artık uyum içinde olmamaktı, sarı bilezikti, sorulardı. Lok bütün bunları bir oyun gibi, bir pul koleksiyonu gibi tutuyordu, merakın henüz rızasızlığa dönmediği o güvenli derinlikte. Gülümseyerek anlatılan komplo teorileri: isyanın en uyumlusu. Kendisinden alınacak bir şey olmayan isyan.

“Ha, bu arada.” Lok canlandı, yeni bir peçete çekti. “Taze haber. Peder dün eve geldi, anlatıyordu. O Toplantıya gidiyor, onu içeri alıyorlar.” Bunu, yabancı bir dünyanın tam kapısında duran bir oğulun kırıntı toplarkenki o nefesi yarı kesilmiş sesiyle söyledi: içeri giremez, ama yakındadır, kulak misafiridir. “Beni tabii eşliğinden bile sokmazlar, yaşım küçük, rütbem yok. Ama peder bazen ağzından kaçırır. Yukarıdakilerin öyle bir buluşması varmış. Kapalı. Bilmem kaç zamanda bir. Birbirlerine bir şeyler satıyorlarmış.”

“Ne satıyorlarmış?” Ki yarım kulakla dinleyerek çiğniyordu.

“O belli değil işte, bütün tadı da orada.” Lok sesini alçalttı, sokuldu, tam havasındaydı. “Peder doğru dürüst anlatmadı, ayrıntıda cimridir, ben ona çekmemişim. Ama diyor ki orada yalnız eşya yokmuş. Orada...” parmaklarını oynattı, kelime arayarak, “...duygular da varmış galiba. Birilerinin. Kaydedilmiş. Düşünebiliyor musun? Altınlar içinde bir salon oturuyor ve onlara birinin, ne bileyim, ağlayışını kakalıyorlar. Ya da gülüşünü. Onlar da bunun için birbirini yiyor. Peder diyor ki tek bir parçaya öyle bir para vermişler ki bana üç ömür yetermiş.” Lok hikâyenin çılgınlığıyla parlayarak arkasına yaslandı. “Vay be, ha? Tokluktan azmışlar. O kadar sıkılıyorlar ki başkasının içini satın alıyorlar. Karınları tok, her şeyleri var, onlar da...” Parmağını şakağında çevirdi. “Kırkinci teori say. En hastası: ne kadar yukarı, o kadar boş, başkasının hakikisi de onlara o kadar pahalı.” Kıkırdadı. “Saçma işte. Ama güzel.”

Ki omuz silkti: zenginler uzaktaydı, onun kendi acısı vardı, daha yakında. Ama Lok’un bu saçmalığındaki bir şey – “başkasının içini satın alıyorlar”, “ne kadar yukarı, o kadar boş” – bir saniyeliğine göğsündeki sessiz sese dokundu, anlaşılmaz, geçerken, sonra unutuldu.

Çevrede lokanta yaşıyordu. Yan masada üç kız “sınır” oynuyordu: birbirlerine takılıyor, tartışıyor, kahkaha atıyorlardı. Bir yandan da bileziklere göz ucuyla bakıyorlardı: kimin “Rıza”sı sarıya daha çok yaklaşacak diye. Kim tam kenara kadar götürür de sarıya düşmezse o kazanırdı, cesur olan oydu, “neredeyse ayarı bozuldu ama tutundu”. Bir kibrit boyu ateşle oynamak. İçlerinden biri,

en gözü kara olanı, arkadaşlarının çığlıkları arasında bileziğini açıp büsbütün çıkardı, on saniyeliğine, on beş saniyeliğine, yüreği ne kadar yettiyse: çıplak bir bilek, ton yok, gözetim yok, yasak çıplaklık. Sonra aceleyle yeniden taktı, çünkü çıkarılmış bilezik artık oyun değildir, ihlaldir, çıplak bilek için gelirler. Kızlar dehşet ve keyifle çığlık çığlaydı. Dipteki masada iki oğlan, acemice, başka iki gençle tanışıyor ve bütün flörtleri bilezikler üzerinden yürüyordu: bileklerini tokuşturdular, birbirlerine numara, müzik, bir külâh için “bu benden” diye küçük bir ödeme geçirdiler. Bilezik hem cüzdandı, hem bağlantı, hem tasma, hepsi birden. Tasmayı fark etmeden, tasma üzerinden flört ediyorlardı. Ki bütün bunlara bakıyor ve seviyordu, insanın, elinden alınmak üzere olduğunu hissettiği bir şeyi sevdiği o hüznü sevgiyle. Sıradan. Canlı. Kenarla oynuyorlar, kenarın gerçek olduğunu bilmeden.

“Köş”ün müşterisi karıştı, tuhaflığının bir yanı da buydu. En çok gençler vardı. Burada başka her yerdekenden biraz daha serbest dururlardı: sesleri daha yüksek, gülüşleri daha hırçın, bilezikleri daha sarı, kimse de onları hizaya çekmezdi. Ama yalnız onlar değil. Tezgâhta, optimize edilmiş şehirde artık hiç kalmamış gibi görünen cinsten bir ihtiyar kamburunu çıkarmış otururdu, et suyunu susarak içerdi, bir saat, iki saat. Aşağı katlardan bir işçi uğrar, ellerini bardakta ısıtırdı. Bazen de – Ki bunu çoktan fark etmişti – yukarıdan gelenler olurdu. Bakınca anlaşılanlardan: pahalı bir takım, tertemiz bir bilezik, yüksek katların insanına özgü düzgün bir duruş. Tesadüfen girmiş gibi girerlerdi, yan yan, yüzlerini saklayarak, yanlış kapıdan girmişçesine. Bir külâh alır, et suyunu köşede aceleyle içer, aynı sessizlikle kaybolurlardı. Onlarda hırsızca, aç gözlü bir şey vardı: buraya yemeye değil, yukarıda, o cam temizliğin içinde bulunmayan bir şeyden bir yudum kapmaya gelirlerdi. Ki neyden olduğunu bilmiyordu. Yalnızca kaydediyordu: bir şey onları buraya, aşağıya çekiyordu, onu çektiği gibi. Nedenini ise ne onlar söyleyebilirdi ne o.

Tezgâhın arkasında tek bir kişi işleri görürdü: genç değil, göze batmayan, akılda kalmayan yüzlerden. Bardakları siler, et suyunu doldurur, yufkalara o koyu kremi sürer, onları o açıyla külâh yapar ve tezgâhın üstünden uzatır. Hepsini susarak, Yayın’ın güler yüzü olmadan, “uyum içinde iyi günler” demeden. Ne adını bilen vardı, ne nereli olduğunu, ne de buranın sahibi mi yoksa kendisi gibi bir sığıntı mı olduğunu. O yalnızca “Köş”ün yanındaydı, buharın ve uğultunun “Köş”ün yanında olduğu gibi. Onlar gibi, hep varmış gibiydi. Ki ona başıyla selam verir, o da karşılık verirdi. Bütün tanışıklık bundan ibaretti, yıllardır.

Lok’la oturdukları masanın üstünde enstalasyon uzanıyordu: tozlu cam levhalar, teller, başka bir şeyler, kimse kurcalamamıştı. Ama penceredeki ışık eğik düştüğünde, belli bir açıyla – belki de o açıyla, “Köş”ün açısıyla –, duvarda birden gölgeler yürümeye başladılar. Silüetler. Kımıldar, birbirine akarlar, sanki orada, o tozlu camın içinde biri yaşıyor ve dolaşıyordu. Gençler çoktan alışmıştı, başlarını kaldırmazlardı. Ki ise kaldırdı. Göğsündeki o sessiz ses, soldaki, karşılık verdi: kısa, anlaşılabilir, doğruya karşılık verdiği gibi. Bunun ne olduğunu, neye yaradığını bilmiyordu. Kimse bilmiyordu. Gölgeler duvarda yürür, güneş kayınca sönerdi, geriye yine tozlu bir hurda kalırdı.

Masalarının yakınında, bir cam kubbenin altında ise o dururdu: Ki’nin her zaman gereğinden uzun baktığı o nesne. Gençler ona “antika” derdi, çünkü onlar için antikaydı, çok eski, anlaşılabilir: siyah bir kutunun üstünde siyah bir disk, ucunda iğne olan ince, kıvrık bir kol, hepsi tozlu camın altında, bir yadigâr gibi, müzedeki bir kemik gibi. Ne olduğunu bilen yoktu. Daha doğrusu kelimeyi biliyorlardı, “pikap”, ama neye yaradığını bilmiyorlardı: diskin dönmesi, iğnenin ona dokunması gerektiğini, bundan bir sesin doğduğunu, canlı, sıcak, cızırtılı, hiçbir şeyle düzeltilmemiş bir sesin. Kubbenin altında duruyor ve susuyordu. Belki yüz yıldır susuyordu. Ses vermek için yapılmış, ses vermeyi unutmuş, köşede camın altında unutulmuş bir makine. Koca bir salon dolusu genç, külâhlarını onun yanından geçerek yiyordu, bu ölü şeyin bir zamanlar tam da hepsinin eksikliğini duyduğu ve adını koyamadığı şeyi yaptığını bilmeden.

Lok’la yediler, kimi zaman susarak, kimi zaman havadan sudan, hiçbir şeyden söz ederek. Akşam akıyor, çevredeki uğultu akıyor, et suyu elleri ısıtıyordu. Sonra, bir es anında, Ki kalktı – neden kalktığını kendi de bilmeden, her zaman kalktığı gibi –, cam kubbenin yanına gitti ve üzerinde donup kaldı.

Ki susan pikaba bakıyordu ve içindeki Kammerton sızıyordu. Usulca. Bütün bu lokanta için: burada canlı olan sıradan görünmeye çalışıyor, gerçek olan camın altında unutulmuş duruyor, çocuklar kenarı bilmeden kenarla oynuyordu.

Kutunun yan yüzünde, tozlu camın altında bir zamanlar bir ad vardı: bunu yapanın adı. Şimdi ondan geriye çizikler kalmıştı. Biri harfleri kazımişti, çok önce, özenle, geriye yalnızca kabartmanın gölgesini, kelimenin hayaletini bırakarak. Ki gözlerini kıstı. Bakış doğru açıyla gezdirilince harflerin bir kısmı hâlâ seçiliyordu: bir parça, bir başlangıç, “V” ile başlayan bir şey, sesle ilgili bir şey. Gerisi sıfıra kadar silinmişti. Sanki ad bile bile silinmişti, zamanla değil, elle, kalmaması gereken bir şey nasıl silinirse öyle. Bunun onu neden susan pikabın kendisinden daha derinden çizdiğini Ki de bilmiyordu. Yalnızca, silinmiş yere baktığında sızı biraz yükseliyordu. Sanki orada, çiziklerin altında bir şey saklanıyordu.

“Yine takıldın,” dedi Lok. “Laternana. Dinle, bir teori var: geceleri, kimse yokken çalışıyormuş. Kendi kendine.” Burnundan güldü. “Saçma, belli. Ama güzel, değil mi? Bu arada, onu kimin yaptığını bilen yok. Adını biri silmiş. Bir teori daha: böyle bir sesi yapmayı bilen bulunmasın diye silmişler.” Lok şakağına vurdu. “Bende kırk tane var, söylemişim.”

“Güzel,” dedi Ki, silinmiş yerden gözünü ayırmadan. “Denge”sini bitirdi, şu anda yönetilip yönetilmediğini yine öğrenemedi. Kalktı.

“Lila’ya gidiyorum,” dedi.

Lok yüzünü buruşturdu, kızmadan, alışkanlıkla:

“Ayarı bozuk ressamına. Ki, başına iş açacaksın onunla.” Her şeyi söylediği gibi hafiften söyledi bunu, ama gözlerinde gerçek, kafadan gelen bir kaygı çıktı: hissetmeden anladığı o kaygı. “Tam kenarda yürüyor o. Bizim oyuncak kenarımızda değil. Gerçeğinde.”

“Biliyorum,” dedi Ki.

“Git hadi.” Lok yeni bir peçete açıyordu bile. “Bir şey olursa buradayım. Ben hep buradayım.” Ve başını kaldırmadan, daha alçak, neredeyse ciddi, bütün akşam boyunca bir kez oyunsuz: “Onu gözet. Böylelerini artık yapmıyorlar. Benim laternam gibi.”

Ki başını salladı ve kapıya yürüdü. Eşikte dönüp baktı: Lok peçetelerinin başında oturmaya devam ediyordu, tek başına, susan laternanın altında. Acele etmiyordu, acele etmek istemiyordu da. Ki nedenini biliyordu. Lok’un evi buradaki herkesinkinden uzak ve zordu: ötekiler gibi aşağıya değil, yukarıya, seksen birinci kata, temiz bileziğin ve temiz koridorların olduğu iyi, yüksek bir kuleye. İnsan ne kadar yükseğe çıkarsa yol o kadar uzar, yola koyulmak da o kadar az gelir içinden. Aşağıdakilerin hepsi yarım saatte katlarına dağılırdı. Lok ise uzun uzun yukarı çıkacaktı, asansörden asansöre, hep daha yukarı, o doğru dürüst hayatına. Ki’ye bazen öyle gelirdi: Lok “Köş”te sona kadar, sabaha kadar tam da bu yüzden oturuyordu, aşağıda olmak ona evde olmaktan kolay geldiği için. Yalnız o, seçkinlerin o hırsız gibi gelenlerinden farklı olarak, bunu dünyada itiraf etmez, şakaya vurur, kırk birinci teoriye çevirirdi.

Ki kapıyı itti ve yağmur onu geri aldı.

Lila’ya, ıslak, göz kırpan, geceyle birlikte tenhalaşmış şehrin içinden yürüdü, yaklaştıkça göğsündeki çınlama yükseliyordu. Çünkü oraya, Lila’ya, bütün gün içinde kendini saklaması gerekmeyen tek yoldan gidiyordu. Yağmur dinliyordu. İleride, viyadüğün altında bir ışık şimdiden ılık ılık parlıyordu.

Lila, izin verilen bir duvara çiziyordu. Ki’nin onda ilk sevdiği ve çok geç anladığı şey buydu: Lila izin verilene hep dibine kadar sokulurdu, yasak olanı çizebilmek için.

Duvar izinliydi, viyadüğün altında, “rıza içinde özgür ifade”ye ayrılmış duvarlardandı. Üstüne onaylanmış şeyler çizilmesi gerekirdi: yumuşak desenler, yeşil sarmallar. Lila kömürünü onaylanmışın üzerinde gezdiriyordu ve sarmalların altından bir işaret belirliyordu: “Rıza” halkasının üstünde bir V, sivri iğnesiyle halkayı boydan boya deliyordu. Saklanmadan çiziyordu, tek canlı sokak lambasının ışığında. Parmakları ikinci boğumuna kadar karaydı. Kızıl buklelerini aceleyle, gelişigüzel toplamıştı, birkaç tutam kurtulmuştu. Solgun yüzünde bir avuç çil vardı. Gözleri yeşildi, çevikti,

içlerinde hep bir şey yaşıyor ve tartışıyordu. Ki karanlıktan çıktı, önce o kara parmakları, sonra bütün Lila'yı gördü ve içindeki Kammerton – bütün akşam “Köş”te susan laterna için sızlamış olan – sızlamayı bıraktı ve çınladı.

“A, sen misin,” dedi Lila, dönmeden, sesi ısınarak.

“İyi ki geldin. Otur, tepemde dikilme.”

Ki beton basamağa oturdu ve başıyla Lila'nın elini gösterdi: parmaklarının arasındaki, duvarda gezdirdiği kara çubukçuğu.

“Sen neyle çiziyorsun böyle?” Ki sahiden anlamıyordu. Yukarı şehirde kimse eliyle bir şey çizmezdi: resim istersen kendiliğinden akar gelirdi, duvardan, ekrandan, hazır. Bu kara kırıntı ise gerçek bir iz bırakıyordu, kaba, canlı. Parmakları kirletiyordu ve Ki böyle bir şeyle çizgi çekilebildiğini hiç görmemişti. “Nereden buldun bunu?”

Lila duvardan ayrılmadan güldü.

“Kömür,” dedi. Ve biraz sustuktan sonra, daha alçak, gizemli, anlayacak mı diye yoklar gibi ekledi: “Şehrin uzanamadığı yerler var. İz bırakacak şeyin hâlâ kaldığı yerler. Oraya inmeyi bilmek gerek.” Bir kara çizgi daha çekti. “Bir gün bulursan anlarsın.”

İğneyi tamamladı, geri çekildi.

“Neden Kammerton?” diye sordu Ki, duvarı başıyla göstererek. Bu kelimeyi çoktandır içinde taşıyordu. Göğsünün solunda sızlayan ve çınlayan şeye bu adı veriyordu, ama ne anlama geldiğini bir kez bile sormamıştı. “Kammerton nedir peki?”

“Bu işaret Kammerton'un kendisi,” dedi Lila, çizime bakarak. “Başkasını gören olmadı. Babam derdi: Kammerton bir pusuladır. Her şey yalan söylerken, kendi kafan bile yalan söylerken, çünkü onu ayarladılar, onların uzanamadığı tek bir yer vardır. Her şeye uzanırlar: hafızaya, yüze, sese. Buna uzanamazlar.” Kara parmağını göğsünün soluna, kalbine bastırdı, bir süre tuttu. “Buraya giriş onlara yok. Burası sessiz, bu sessizlikte neyin doğru olduğu duyulur.” Uzandı, aynı parmağı Ki'nin göğsüne bastırdı, kara bir nokta bıraktı.

“Senin burası sesli. Baştan başa açık bir tel gibisin, dokununca uğulduyorsun.”

“Nerede şimdi,” diye sordu Ki. “Baban.”

Lila omuz silkti. Omzu, “bilmiyorum” için gerekenden sert oynadı.

“Herkesin olduğu yerde. Rızaya gitti.” Kulaklıkları çıkardı – tek bir telde iki tane – ve Ki'nin bütün gün, bütün şehir boyunca cebinde taşıdığı o siyah taşıyıcıya taktı. Birini kendi kulağına soktu, ötekini ona uzattı. “Al. Ama sessiz ol. Yasak ya.” Ve “yasak” kelimesinin kulağa nasıl geldiğine güldü, sanki kelimenin kendisi gülünçtü.

Kulağına müzik çarptı: Yayın'dan değil, düzeltilmemiş. Öfkeli, yırtık bir gitar, notaya basmayan bir ses, Ki'nin duyduğu bütün düzgün şeylerden güzel. O müzik, canlı olan. Onu dinlerken uyum içinde olunamazdı. Omuz omuza oturuyor, tek bir teli paylaşıyorlardı ve Ki o akşam ilk kez – bütün günler içinde ilk kez – yüzünü tutmuyordu, çünkü yanında, yüzün çıkarılabildiği bir insan vardı.

“Duyuyor musun?” dedi Lila alçak sesle. “İşte bunu aldılar. Özgürlüğü bile değil. Bunu. Kimse uğuldamasın diye. Düzgünler uğuldamaz.” Ona döndü, yeşil gözleri, şehirde kimsede olmayan o canlı, inatçı ışıkla yanıyordu. “Ki, ben vazgeçmeyeceğim. Alsınlar. Bir kez çınlamak, ömür boyu uyum içinde susmaktan iyidir.”

Ki, aptallık bu, seni tam da böyle alırlar, daha sessiz olmalı, herkes gibi, demek istedi ve demedi, çünkü bu babasının sözleri olurdu, o ise burada tam da babası olmamak için oturuyordu.

Üstlerindeki sokak lambası göz kırptı.

Yalnızca göz kırptı: yarım saniyeliğine söndü ve yeniden yandı, o akşam şehirde her şeyin kırıştığı gibi, karıncalanarak. Ki fark etmezdi bile. Ama kolundaki “Rıza” aynı saniyede titredi. Yeşil, kopup ala döndü. Viyadüğün üstündeki karanlıkta soğuk, mavi bir nokta uyandı. Bir ikincisi. Uçangözler. Sessizce alçaldılar, altlarından düzgün, beyaz bir ışık döküldü, duvarın, belirmiş Kammerton'un üstüne yattı ve sakın bir kadın sesi – bilezikteki, reklamlardaki, her yerdeki ses – ifadesizce konuştu:

“İzinsiz ifade. Numune ayarsız. Seviye: kırmızı. Yerinizde kalın. Sizin iyiliğiniz için.”

“Kaç,” dedi Lila. Kendine değil. Ona. Ayağa kalkmıştı bile, sakın, sanki bunu yıllardır bekliyordu. “Seni görmemeliler. Sen seslisin. Seni onarmazlar, silerler. Kaç, aptal.”

Gözetmenler ışığın içinden çıktı: iki kişi, yumuşak gri üniformalı, silahsız, çünkü silah kaygı verir. Lila’ya, pervazdaki bir çocuğa yaklaşır gibi, kollarını uzatarak, şefkat yüzleriyle yürüdüler. “Direnme,” dedi biri sıcak bir sesle. “Sana yardım edilecek. İyi olacaksın.” Ki atıldı, ikincisi onu belinden yakaladı: öfkesiz, yumuşak ve korkunç bir güçle, bir düşmanı değil, bir malı tutar gibi tutarak.

Ve kollarına girilen, beyaz ışığa doğru götürülmekte olan Lila yapabileceği tek şeyi yaptı, korkudan değil, inadına: şarkı söylemeye başladı. Kendi sesiyle. Canlı, eğri, notaya basmayan sesiyle, bir zamanlar Ki’nin annesinin, onu toplamalarından önce söylediği sesle. Kulaklıktaki o öfkeli şarkıyı söyledi, yüksek sesle, o düzgün beyaz ışığın yüzüne karşı. Kammerton’u – Ki bunu bütün varlığıyla duyuyordu – çığlığın içinden çınliyordu, öyle çınliyordu, Ki’nin kendi göğsü acıyana kadar karşılık verdi. Gözetmen yüzünü buruşturdu, sesin yüksekliğinden değil, sanki ses, olmaması gereken bir şeye dokunuyordu. Hiçbir yerden gelen ses daha sert yineledi: “Seviye kırmızı. Nüks bastırılın.” Bir şey kısa bir ısıklıkla öttü, şarkı bir notanın ortasında kesildi, Lila gevşedi, onu taşıdılar, beyaz ışık söndü, uçangözler yükseldi. Karanlık ve sessiz oldu. Yalnızca sokak lambası düzgün yanıyordu, hiçbir şey olmamış gibi.

O lambanın ışığında Ki betonun üstünde dizlerinin üstündeydi. Gözetmenin onu nasıl bıraktığını, nasıl kalktığını, sonra gece şehrinin içinden, yola bakmadan eve nasıl sürüklendiğini hatırlamıyordu. Kulaklıklardan biri kulağında kalmıştı ve içinden hâlâ Lila’nın müziği geliyordu – o canlı, yırtık müzik –, hiçbir şey olmamış gibi çalıyordu, şimdi bir tek ona. Bu yüzden de Lila sanki hâlâ yanındaydı, hâlâ ses veriyordu, oysa onu çoktan beyaz ışığın içinde bir yere taşıyorlardı. Yürüyor, dinliyor ve çevresinde neredeyse hiçbir şey görmüyordu. Elinde, geriye kalanı tutuyordu: Lila’nın, şarkıdan bir an önce koparıp ayaklarının dibine attığı kırık “Rıza”sını, yeşil gözü çatlamış, ölü bir bilezik. Bir de siyah taşıyıcıyı, ondan Lila’nın kulağına artık hiçbir şey çalmayacaktı, onunkine ise çalıyordu. Viyadüğün altındaki duvarda, aynı ölü yeşil gözü delip geçen, yarım kalmış Kammerton kararıyordu. Şarkı. Ceketindeki kömür noktası. Ellerindeki ölü bilezik. Ağlamıyordu. İçindeki Kammerton ağlamıyordu, uğulduyordu: alçak, korkunç, tek bir notada, durduracak kimsesi olmayan, dokunulmuş bir tel gibi. Eve nasıl vardığını, nasıl çıktığını, kapıyı nasıl açtığını Ki hatırlamıyordu. Kendine geldiğinde odasındaydı, karanlıkta, odanın ortasında ayakta, ne kadardır öyle durduğunu bilmeden. Kulaklık hâlâ kulağındaydı ve müzik hâlâ geliyordu, daha kısık, taşıyıcının son nefesiyle. Bir elinde Lila’nın yeşil gözü çatlamış ölü “Rıza”sını sıkıyordu, ötekinde kendi avucuyla ısınmış siyah taşıyıcıyı. Işığı yakmadı. Hiçbir şey yapmadı. Hiçbir şeye gücü yoktu, ne düşünmeye ne ağlamaya. İçinde her şey yanıp bitmiş, geriye yalnızca uğultu kalmıştı.

Aynı saatte, şehrin öbür ucunda, hiç kapanmayan “Köş”ten sabaha karşı son kişi çıkıyordu: Lok. Her zamanki gibi herkesten çok o oyalanmıştı. Çıkarken cam kubbenin altında susan pikaba baktı – kimsenin çalıştırmayı bilmediği laternasına –, ona her zaman baktığı gibi baktı. Ne bu gecedeki haberi vardı, ne Lila’dan, ne de arkadaşının şu anda bomboş ve sersemlemiş, eve doğru sürüklendiğinden. Yalnızca baktı ve nedense bir saniye daha oyalandı, sanki bu sessizlikte neredeyse bir şey duymuştu. Sonra başını silkti, ellerini ceplerine soktu ve evine, yukarıya, o uzun yoluna koyuldu. Ki ise olduğu gibi yatağa yığıldı, ceketini, ayakkabılarıyla, Lila’nın eşyaları yumruklarında, yüzü yastıkta. Göğsünde bir yerde, solda, dokunulmuş tel hâlâ uğulduyor, uğulduyordu, alçak, tek bir notada. Ki, bir saniye olsun bırakmayan bu uğultunun altında sonunda düştü: uykuya değil, insanın artık dayanamadığında düştüğü düşsüz, karanlık bir çukura.

Bölüm 5. Sessizlik 1.01 alfa

Ki, yumruğundaki sert şey yüzünden uyandı.

Nerede olduğunu, neden giyinik, ceketıyla, yorganın üstünde yattığını hemen anlamadı. Ilık sabah ışığı odada düzgün duruyordu, her zamanki gibi. Vantilatör usulca uğulduyor, odaya yeni günün özenli, hesaplanmış havasını veriyordu. Şehir, ayarı yerinde bir düzenek gibi, sessizce ve şaşmadan çalışmaya başlıyordu. Duvar alçak sesle yayın yapıyordu: ses, öğleye doğru havanın açacağını vaat ediyor, alt seviyelerdeki planlı bakım çalışmaları konusunda yumuşakça uyarıyor – “kısa süreli teklemeler olabilir, sakın olun, her şey denetim altında” –, sonra başka, düzgün, önemsiz bir şeye geçiyordu. Her şey her zamanki gibiydi. Bu “her zamanki gibi” yüzünden bir saniyeliğine neredeyse iyi oldu, boş, sanki hiçbir şey olmamıştı. Sonra yumruğunu açtı ve içindekini gördü: Lila’nın kırık “Rıza”sı, çatlamış, bir zamanlar yeşil olan, ölü göz. Ve dün olan her şey üzerine bir anda, bütünüyle boşaldı, tıpası çekilen su nasıl boşalırsa öyle.

Uçangözden vuran soğuk projektör ışığı. Bir notanın ortasında kesilen şarkı. “Kaç, aptal.” Gevşemiş bedenini taşıyorlar ve ışık sönüyor. Ki yatıyor, bunun geçmesini bekliyordu, bir nöbetin geçmesi beklenir gibi. Nefes alınabilecek kadar çekildiğinde ise acının ardından kaygan, neredeyse kurtarıcı bir düşünce kaldı: sahiden olmuş muydu? Belki olmamıştı. Belki rüyaydı. Olmuş olmasını o kadar istemiyordu ki bir saniyeliğine neredeyse inanacaktı: olmamıştı.

Yumruğunda ölü bir bilezik duruyordu. Olmuştu.

Bir şey daha vardı. Bilezik ölüydü: çatlamış, sönmüş, böylesinin hiçbir şey yapmaması gerekirdi. Ama Ki ona bakarken bilezik birden titredi ve göz kırptı. Zayıf, zorlanarak, son gücüyle. Art arda üç kısa parıltı. Sonra üç uzunca. Sonra yine üç kısa. Ve söndü, yeniden ölü, karanlık bir şey oldu. Ki inanamadan gözlerini kırıştırdı. Bekledi. Bilezik susuyordu. Ona öyle gelmişti herhalde. Kırık bir şeyin içinde kısa devre olmuş, bir şey seğirmiş ve durmuştu, başka ne olabilirdi. Bileziği yumruğunda sıkı.

Kalktı. Yüzünü yıkadı. Yüzünü kurularken şunu fark etti: kendi bileğindeki “Rıza” düzgün, sakın bir yeşille yanıyordu. Yalnızca yeşil. Ki ona bakarak donup kaldı. Bu şey onda hiç böyle durmazdı: bilezik hep seğirir, sarıya, turuncuya kayar, kendi sinirli hayatını yaşırdı, ne onunla uyuşurdu ne kurallarla. Babası çoktandır söylenirdi: bunu bir kontrole götürmeli, böyle bir ton hiçbir ölçüye sığmaz. Bugün ise düzgün, temiz, yeşildi, herkesinki gibi. Sanki gece biri onu ayarlamıştı. Ki, bir şey değiştirmiş gibi kolunu salladı. Yeşil yerinde duruyordu. Tuhaf. Ama bunu düşünecek gücü yoktu, kahvaltıya gitti.

Sofrada her şey her zamanki gibiydi. Babası hologramını gözden geçirerek çiğniyordu. Annesi yemeği ısıtmıştı. Küçük Eli çatalları sayıyordu. Duvarda sabah Yayın’ı vardı: hafif, pürüzsüz, iştah açsın diye.

“...şimdi de şehir haberleri,” diyordu duvar hoş bir sesle. “Dün alt sektörde rıza koruma güçlerince bir olay önlendi: kamusal alanda izinsiz ifadede bulunan, reşit olmayan bir kız gözüaltına alındı. Zarar gören olmadı. Ortam yeniden düzene sokuldu. Hızlı müdahaleleri için Gözetmenlere teşekkür ederiz.”

Ve görüntüler. Kısa, pürüzsüz: viyadüğün altındaki o tanıdık duvar, yarım kalmış Kammerton, Gözetmenler, beyaz ışık. Lila’yı kadrajdan çıkarıyorlar.

Ki’nin nefesi kesildi. Çünkü bu görüntülere bakıyor ve duvarı görüyordu, Gözetmenleri görüyordu, Lila’yı görüyordu. Kendini ise görmüyordu. O orada yoktu. O sahnede duruyordu, iki adım ötede, omuzlarından tutuyorlardı. Kadrajda ise yoktu, sanki kesip çıkarmışlardı, sanki hiç durmamıştı. Kamera onun durduğu yerden geçmişti, o ise orada yoktu. Sirtından bir ürperti geçti, ardından da o kaygan düşünce, bu sabah artık alıştığı düşünce: belki sahiden olmamıştı? belki o orada hiç yoktu? Gözlerini yumdu. Açtı. Görüntüler değişmişti bile.

“Rezalet,” dedi babası hologramına, başını kaldırmadan. “Çocuğu bu hâle getirmişler. Anası babası gözden kaçırmış.”

Ki, kendi ağzından bir şeyin kaçmaya başladığını duydu, alçak sesle, tutamadan:

“Onun babası da zaten...”

Demek istediği şeydu: onun babası da Rızaya gitmişti, Ki’nin çoktan, kulak ucuyla, fısıltıyla duyduğu gibi, “çıkarılanlar”dandı. Demek istedi ve yarı yolda sustu, sözün onu nereye götürdüğünden kendi de korkmuştu. Büzüldü: işte şimdi. Şimdi bilezik seçilecek, annesi korkacak, babası kaşlarını çatacak. Ama hiçbir şey seçirmedi. Kolundaki bilezik düzgün yeşil kaldı, sanki Ki “tuzu uzat” demişti. Kimse başını bile kaldırmadı. Sözler sessizliğe düştü ve kayboldu, sanki hiç söylenmemişlerdi, sanki kendisi de, o görüntülerdeki gibi, burada biraz yoktu.

Duvar ise çoktan neşeli bir tona geçmişti ve reklam akmaya başladı, yumuşak yüzler, sıcak ışık:

“Kaygı bulaşıcıdır. Bir yakınınızın çöküşünü beklemeyin. Yakınlarınızı Ayar’a kaydettirin, kendileri kaydolmadan önce. Şefkat evde başlar.”

Eli, çatalardan başını kaldırmadan, duvarın ardından ezgiyle tekrarladı:

“Şef-kat ev-de baş-lar.”

Ve işte o anda babası canlandı. Ama reklam yüzünden değil, Ki’nin sözleri yüzünden de değil: meğer bütün bu süre boyunca göz ucuyla oğlunun bileğini gözetiyormuş, yıllardır gözettiği gibi, sessiz bir sıkıntıyla, o bildik sarı arızayı görmeyi bekleyerek. Yeşili gördü. Düzgün, temiz, yerinde duran yeşili.

“Ki.” Babası o sabah ilk kez ona doğrudan baktı, gözlerinde neredeyse duygulanmış bir şey vardı. “Tonun düzelmiş. Bak hele. Düzgün.” Çatalını bıraktı. “Ben de seni kontrole kaydettirmeyi düşünüyordum.” Bir süre sustu ve her zamankinden daha sıcak, adayı anlatırkenki o ender sesiyle konuştu: “Sana teşekkür ederim. Görüyorum: kendine çekidüzen verdin. Bizim için. Gezi için. Dördümüz de yeşilde olursak bizi geziye alırlar, bak söylüyorum. Aferin oğlum. Sonunda neyin ne olduğunu anladın.”

Ki babasına, onun minnettar, gençleşmiş yüzüne bakıyor ve ne diyeceğini bilmiyordu. Babası seviniyordu. İçtenlikle, hararetle, oğlunun sonunda “herkes gibi” olmasına. Ki ise hiçbir şey yapmamıştı. Tonunu düzeltmemişti. Neden yeşil olduğunu hiç anlamıyordu. Yapmadığı bir şey için edilen bu teşekkür içini iyice bulandırdı, kendisinin söylemediği, kendiliğinden söylenmiş bir yalan gibi.

“Hı hı,” diye zorla çıkardı sesini. “Anladım.”

Bütün gün bu düşünce peşinden yürüdü: ya doğruysa? Ya sahiden herkes gibi olduysa, farkına varmadan düzeldiyse, düzgün, ölü, yeşil olduysa ve yakında çatal sayıp duvarın ardından tekrarlayacaksa? Neden yeşil? Neden kadrından silinmiş? Ona ne oluyor?

Düşünmemek için evden çıktı ve yürürken düşündü. Şehir kendi düzgün sabah hayatını yaşıyordu. Ki onun içinden yürüyor ve ilk kez şehre değil, şehirdeki insanlara bakıyordu. Eskiden pek dikkat etmezdi. Şimdi dikkat ediyor ve görüyordu: hepsi düzgün. Üzgün değil, neşeli değil: düzgün. Karşıdaki kayıkta bir kadın çocuğunu götürüyordu. Çocuk susuyor, kadın susuyordu ve ikisi de aynı sakin, hiçbir şeye benzemeyen yüzle dosdoğru önlerine bakıyordu. Meydanda iki kişi konuşuyordu, tartışmıyor, gülmüyor, yalnızca söz alıp veriyorlardı, eşya uzatır gibi. Kanalin kıyısında bir ihtiyar balıkları besliyordu, onun yüzünde bile aynı düzgün hiçlik vardı. Hepsı yeşil. Hepsı uyum içinde. Ki, kolundaki o anlaşılmasız yeşil ışıkla aralarında yürüyor ve düşünüyordu: işte, artık ben de böyleyim. Dışarıdan böyle. Yeşil, düzgün, onlar gibi. Bu düşünce içini, dün gecenin bütün projektörlerinden daha çok üşüttü.

Meydanın üstündeki büyük ekranda ise hâlâ aynı reklam dönüyordu – yumuşak yüzler, sıcak ışık – ve ses bir kez daha, herkes için, evde başlayan şefkati tatlı tatlı tekrarlıyordu.

Taşıyıcıyı düşünüyordu. Evde, çekmecede, eşyaların altında duruyordu: Lila’nın taşıyıcısı, Lila’nın müziğiyle. Ki onu düşündükçe içini bir şey daha çok kemiriyordu: orada yalnızca müzik mi vardı? Taşıyıcı yalnızca şarkı değildi, içine bir şey saklanabilen, yazılabilen, bırakılabilen bir şeydi.

Ya orada, müziğin ardında başka bir şey daha varsa, Lila'dan, ona, bile bile bırakılmış? Bu düşünce yerleşti ve bırakmadı. Ama sinayamıyordu: dinlemesine dinliyordu, kulaklıkla, Lila'yla dinledikleri gibi, doğrudan taşıyıcıya takarak, ama içine bakmak, açmak, müzikten başka ne olduğunu görmek için ekrana bağlamak olmuyordu. Taşıyıcının eski, tanımadığı bir girişi vardı, Ki'de ona uyan hiçbir şey yoktu. Bu düşünceyi evirip çeviriyor ve ne yapacağını bilmiyordu.

Lok'la ertesi gün buluştu, ellinci kademede, kanalların en güzel olduğu, parklı geniş bir meydanın bulunduğu yerde. Sık sık orada buluşurlardı, Ki'nin aşağısıyla Lok'un yukarısı arasındaki yolun ortasında. Suyun kıyısında oturdular. Ki çevresine bakındıktan sonra taşıyıcıyı çıkardı, elinden bırakmadan gösterdi.

“Dinle. Bunun girişi... eski bir şey. Ekrana bağlamam lazım, bağlayacak bir şeyim yok. Böyle şeyler neyle takılır, bilir misin?”

Lok aldı, evirip çevirdi, gözlerine yaklaştırdı, ciddileşti. Demir parçalarının karşısında hep ciddileşirdi, şaka yapmadığı tek şey buydu.

“Oo. Antika bu. Sana bir adaptör lazım, eski girişe göre.” Burnunu kaşıdı. “Dur, bizim evde bir tane sürünüyor aslında. Peder bir zamanlar eski püskü bir şeylerin arasından getirmişti, atmaya bir türlü eli varmadı. Çekmecede çöp gibi duruyor, ne olduğunu bilen yok. Ben biliyorum, ben her şeyi bilirim.” Taşıyıcıyı geri verdi. “Getiririm. Yarın, yine burada.”

Bir gece geçti. Ki yatıyor, bir elinde Lila'nın ölü bileziğini tutuyor, kendi “Rıza”sının yeşil ışığına bakıyordu, düzgün, yabancı bir ışık. Ne kendini anlıyordu ne ışığı. Elindeki bilezik ise yine. Karanlıkta titredi, göz kırptı. Üç kısa. Üç uzun. Üç kısa. Ve karanlık. Ki doğruldu, baktı. Bekledi. Bir süre sonra yine, aynı desen, tıpatıp aynısı: kısa-kısa-kısa, uzun-uzun-uzun, kısa-kısa-kısa. Rastgele bir arıza değil, bir tekrar. Arıza olamayacak kadar düzgün, fazlasıyla aynı. Bu bir desendi. Bir nakış. Biri bu parıltıları bile bile sıraya dizmiş ve döndürüp duruyordu. Demek bir anlamı vardı, demek bu bir şifreydi: ışığa sıkıştırılmış bir haber, birinin inatla, tekrar tekrar, avucundaki ölü şeyin içinden yolladığı bir haber. Ki tekrarlanan parıltılara bakıyordu, kaburgalarının altında, solda, uğultu güçleniyordu. Bunu okumayı bilmiyordu. Ama asıl olanı anlıyordu: bu bir arıza değildi. Bu bir çağrıydı. Biri çağırıyordu; Ki ise nereye, ne için çağrıldığını anlamıyordu ve bu dayanılmazdı.

Ertesi gün, suyun kıyısındaki aynı yerde, Lok avucuna küçük bir şey sıkıştırdı: yıpranmış bir adaptör çubuğu, hafif, sahipsiz.

“Al. Çalışıyordur herhalde. Hiç kimse bir yere takmadı, ama bu o, eminim.” Ve bir süre sustuktan sonra, hiç şaka yapmadan, alçak sesle, suya bakarak: “Ki. Yalnız... kendi ekranına takma. Şehre bağlı olana. Şehir ağına taktığın her şey... görür. Anlıyor musun? Bakmak istersen kör bir ekran bul, bağlantısı kesilmiş bir tane. Başın ağrımaz.”

Ki başını salladı. Bir şey demedi. Çünkü biliyordu: kör bir ekranı yoktu, beklemeye, aramaya, uzatmaya da artık gücü yetmiyordu. Evde geceyi bekledi.

Annesi odasına kapıyı çalmadan girdi. Seyrek girerdi. Kapıda durdu, sabahlığıyla, toplanmış yüzüyle. Ki bileziği yorganın altına sakladı, geç kalmıştı, annesi görmüştü. Ama bilezik için bir şey söylemedi. Onun yanından bir yere bakarak konuştu:

“Uyumadığını duydum.” Bir es. “Geceleri tonun...”

“Tonum düzgün, anne,” dedi Ki alçak sesle. “Babam söyledi ya. Yeşil.”

“Gündüz,” dedi annesi. Ve duraladı, sanki bunu söylediğine kendi de şaşmıştı. Ki, annesinin bileğindeki “Rıza”nın yeşilden sarıya ve geri titrediğini, annesinin bunu hissedip sözünü düzgünce bitirmeye acele ettiğini gördü: “Düzey’ al. İçin rahat eder.”

“Senin için rahat mı, anne?” diye sordu Ki. Meydan okumadan. “Sahiden?”

Annesi, bir cevabın sürdüğünden daha uzun sustu. Toplanmış yüzün altında, bilekteki sarı kıvılcımın altında bir yerde biri yine pencereye yaklaştı. Ki bunu gördü, annesinin, kendine çoktandır izin vermediği bir şeyi söylemeyi ne kadar istediğini gördü. Annesi söylemedi. Pencere kapandı. Yorganını düzeltti, küçük bir çocuğunkini düzeltir gibi. Bu eski, gerçek hareket Ki'nin boğazını düğümledi.

“Uyum içinde uyu,” dedi ve çıktı.

Ve bir zamanlar adada canlı, falsolu bir şarkı söylemiş olan o sesle söylenen bu “uyum içinde uyu”da öyle çok dökülmemiş şey vardı, Ki anladı: bitti. Artık böyle olmaz. Uyanmak, çeşni yemek, başkasının yeşiliyle ışımak, annesinin kendi içindeki pencereyi kilitleyişini seyretmek ve yarın yine aynı: olmaz. Bu hayat değil. Bu düzgün, özenle toplanmış bir ölüm.

Evde her şeyin susmasını bekledi. Çekmeceyi çekti. Taşıyıcıyı, Lok’un adaptörünü çıkardı. Ve ekranını önüne çekti, sıradan, bu evdeki her şey gibi şehre bağlı olan ekranını.

Adaptörü tutuyor ve Lok’un söylediğini düşünüyordu. Taktığın her şey görür. Takarsın ve orada bir yerde, o demir sessizlikte bir şey göz kırpar, kaydeder, aklında tutar: işte o, uyum içinde olmayan çocuk, işte adı, işte evi. Kendini tehlikeye atıyordu: açığa çıkmak, fark edilmek, kaydedilmek, Gözetmenlerin içinden çıkıp geldiği bir listeye yazılmak tehlikesine. Bunu hiç olmadığı kadar açık anlıyordu. Yine de adaptörü taşıyıcıya, taşıyıcıyı da adaptörle kendi ekranına, şehre bağlı, her şeyi gören ekranına takıyordu, çünkü başka türlü olmazdı, çünkü onu durduracak Lila artık yoktu, çünkü kaburgalarının altında, solda bir şey uğulduyor ve ileri sürüyordu. Bu uğultu korkudan güçlüydü.

Ekran canlandı. Müzik yerli yerindeydi, hepsi canlıydı. En altta ise, şarkıların ardında bir dosya saklanıyordu. Bildiklerinden değildi, uzun, tuhaf, buralı olmayan bir biçimde kurulmuş bir adı vardı. Ki açtı.

Ve neye baktığını hemen anlamadı.

Ekran kıpırdamıyordu. Ki’nin büyüdüğü dünyada görüntü hep yaşardı: akar, kırpışır, değişir, nefes alırdı, Yayın gibi, çevredeki her şey gibi. Resim bir ırmaktı, durdurulamazdı. Bu ise duruyordu. Donmuştu. Sanki biri Yayın’ı boğazından yakalamış, tutuyordu, o da tek bir karede kalakalmış, ilerlemiyordu. Ki, takıldı sanarak ekrana dokundu bile. Takılmamıştı. Resim yalnızca duruyor, hiçbir yere akmaya niyetlenmiyordu.

Birkaç taneydi bu duran resimler, Ki onların çevrilebildiğini hemen anlamadı. Her biri dünyanın bir parçasıydı, yakalanmış ve sonsuza dek durdurulmuş. Karanlık bir bulvar, toprağın dibindeki o boşalmış bulvarlardan biri. Bir duvar. Üstünde eski bir işaret olan bir köşe. Merdivenin altında paslı bir kapı. Aşağıya, karanlığa inen bir yangın merdiveni. Biri bir zamanlar bu yoldan geçmiş ve onu adım adım, kare kare durdurmuştu, bir başkası ardından geçebilsin diye. Ki gecenin bu donmuş parçalarına bakıyor ve yavaş yavaş anlıyordu: bunlar resim değildi. Bu bir yoldu. Çekilmiş, durdurulmuş, adımlara bölünmüş bir yol, oraya, aşağıya. İlk resmin üstünde ise dosyanın adı duruyordu, açtığı o uzun ad. Yalnız Ki onu şimdi kelime kelime okudu:

Cam gök çatladı mı? Çatlağı içeriden ara.

Donmuş kareleri çevirdi – bulvar, duvar, kapı, iniş – ve bunların nereye götürdüğünü tanıdı: aşağıya, düzgün yeşil şehrin altına, toprağın dibindeki o ölü alt bulvarlara. Orada, dediklerine göre, hâlâ uyum içinde olmayan birileri uğulduyormuş. Bu bir yoldu. Duran resimlere çekilmiş bir yol, bu dünyada böyle resimler olmazdı. Bu yüzden de daha gerçekti.

“Sessizlik”in olduğu yere.

Ki satıra bakıyordu, içindeki Kammerton hâlâ uğulduyordu ve bu uğultu ilk kez yalnızca acı değildi. Aynı zamanda bir yöndü.

O gece gitmedi. Ekranı kapattı, taşıyıcıyı ve adaptörü sakladı, yattı. Ama karanlık artık başkaydı: dipsiz bir çukur değil, yarın üzerinden adım atılacak bir kenar. Yatıyor, bileğindeki düzgün yeşil ışığa bakıyordu – yabancı, anlaşılmas, kimin neden hediye ettiği bilinmeyen ışığa – ve gideceğini biliyordu. Karar çoktan verilmişti, akılla değil, göğsündeki o yerle, duymamayı beceremediği yerle. Geriye sabahı beklemek kalıyordu.

Kış böyle bitti.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.